

SIVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Müzik Ana Bilim Dalı

**ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİK BEĞENİ VE
TERCİHLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER YÖNÜNDEN
İNCELENMESİ (SIVAS/ZARA ÖRNEĞİ)**

Yüksek Lisans Tezi

Uğur DOĞAN

Sivas
Haziran 2019

SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Müzik Ana Bilim Dalı

**ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİK BEĞENİ VE
TERCİHLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER YÖNÜNDEN
İNCELENMESİ (SİVAS/ZARA ÖRNEĞİ)**

Yüksek Lisans Tezi

Uğur DOĞAN

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Özlem ÖZALTUNOĞLU

Sivas
Haziran 2019

KABUL VE ONAY

Üniversite : Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Ana Bilim Dalı : Müzik Ana Bilim Dalı
Tezin Başlığı : Ortaöğretim Öğrencilerinin Müzik Beğeni Ve Tercihlerinin Çeşitli Değişkenler Yönünden İncelenmesi (Sivas/Zara Örneği)
Savunma Tarihi : 26.04.2019
Danışmanı : Doç. Dr. Özlem ÖZALTUNOĞLU

Unvanı-Adı Soyadı

Jüri Başkanı : Doç. Dr. Barış ERDAL
Üye : Doç. Dr. Özlem ÖZALTUNOĞLU
Üye : Dr. Öğr. Üyesi Derya KARABURUN DOĞAN

İmza

Oy Birliği :

Oy Çokluğu :

Uğur DOĞAN tarafından hazırlanan “Ortaöğretim Öğrencilerinin Müzik Beğeni Ve Tercihlerinin Çeşitli Değişkenler Yönünden İncelenmesi (Sivas/Zara Örneği)” başlıklı yüksek lisans tezi kabul edilmiştir.

Tarih .../.../20...

Prof. Dr. Ahmet ŞENGÖNÜL

Enstitü Müdürü

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Cumhuriyet üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırlamış olduğum bu Yüksek Lisans Tezinin bizzat tarafımdan ve kendi sözcüklerimle yazılmış orijinal bir çalışma olduğunu ve bu tezde;

1. Çeşitli yazarların çalışmalarından faydalandığımda bu çalışmaların ilgili bölümlerini doğru ve net biçimde göstererek yazarlara açık bir şekilde atıfta bulunduğumu,
2. Yazdığım metinlerin tamamı ya da sadece bir kısmı, daha önce herhangi bir yerde yayımlanmışsa bunu da açıkça ifade ederek gösterdiğimi,
3. Başkalarına ait alıntılanan tüm verileri (tablo, grafik, şekil vb. de dahil olmak üzere) atıflarla belirttiğimi,
4. Başka yazarların kendi kelimeleriyle alıntıladığım metinlerini, tırnak içerisinde veya farklı dizerek verdiğim yine başka yazarlara ait olup fakat kendi sözcüklerimle ifade ettiğim hususları da istisnasız olarak kaynak göstererek belirttiğimi,

Beyan ve bu etik ilkeleri ihlal etmiş olmam halinde bütün sonuçlarına katlanacağımı kabul ederim.

17.06/2019

Uğur DOĞAN

ÖNSÖZ

Araştırmamın tüm aşamalarında her zaman yanımda olan, her konuda destek ve yardımlarını esirgemeyen tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Özlem ÖZALTUNOĞLU'na, verilerin istatistiksel analizi ve yorumlanmasındaki değerli katkılarından dolayı Dr. Öğretim Üyesi Esra Aydın ÜNAL'a, yüksek lisans öğrenciliğim süresince gerek tecrübelerini gerekse maddi ve manevi desteğini benden esirgemeyen sevgili ağabeyim Dr. Öğretim Üyesi Özcan IŞIK'a, çalışma boyunca yanımda olan ve bana destek veren sevgili eşim Gülseren DOĞAN'a teşekkürlerimi sunarım.

Uğur DOĞAN

25.03.2019

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	i
TABLolar LİSTESİ	iii
GRAFİKLER LİSTESİ	v
ÖZET	vii
ABSTRACT	ix
GENEL BİLGİLER	3
1.1. Müzik	3
1.2. Kültür	3
1.3. Müzik ve Kültür Arasındaki İlişki	4
1.4. Müzik Tercihi ve Beğenisi	4
1.5. Müzik Eğitimi ve Müzik Tercihine Etkisi	6
1.6. Müzik Türleri	8
1.6.1. Pop Müzik	8
1.6.2. Türk Halk Müziği	9
1.6.3. Türk Sanat Müziği	11
1.6.4. Rock-Anadolu Rock Müzik	11
1.6.5. Arabesk-Fantezi Müzik	12
1.6.6. Klâsik Batı Müziği	13
1.7. İlgili Yayınlar ve Araştırmalar	13
1.8. Problem Cümlesi ve Alt problemler	24
1.9. Araştırmanın Amacı	24
1.10. Araştırmanın Önemi	24
1.11. Sayıtlar	25
1.12. Sınırlılıklar	25
2. YÖNTEM	27
2.1. Araştırmanın Modeli	27
2.2. Evren ve Örneklem	27
2.2.1. Çalışma Grubunun Cinsiyete Göre Dağılımı	27
2.2.2. Çalışma Grubunun Okul Türüne Göre Dağılımı	28
2.2.3. Çalışma Grubunun Sınıf Düzeyine Göre Dağılımı	29

2.2.4. Çalışma Grubunun Ekonomik Duruma Göre Dağılımı.....	30
2.3. Veri Toplama Teknikleri.....	31
2.3.1. Veri Toplama Aracı.....	32
2.3.2. Verilerin Analizi.....	32
3. BULGULAR VE YORUM	33
3.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine (Tercih Edilen Müzik Türlerinin Dinlenme Sıklığı) Yönelik Bulgular ve Yorumlar	33
3.1.1. Tercih Edilen Müzik Türlerini Dinleme Durumlarının Demografik Değişkenlere Göre Karşılaştırılması	42
3.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine (Ortaöğretim öğrencilerinin okulda-okul dışında müziksel etkinliklere katılma sıklıkları ne düzeydedir?) Yönelik Bulgular ve Yorumlar....	55
3.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine (Ortaöğretim Öğrencileri Müzik Dinlemek İçin En Çok Hangi Teknolojik Aracı Kullanmaktadır?) Yönelik Bulgular ve Yorumlar.....	63
3.5. Araştırmanın Beşinci Alt Problemine (Ortaöğretim Öğrencileri En Çok Hangi Amaçla Müzik Dinlemektedir?) Yönelik Bulgular ve Yorumlar.....	65
4. SONUÇ VE ÖNERİLER	67
KAYNAKÇA.....	71
EKLER	77
EK 1. Müzik Tercihleri Anket Formu	77
ÖZGEÇMİŞ	81

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Cinsiyete Göre Dağılım.....	27
Tablo 2. Okul Türüne Göre Dağılım	28
Tablo 3. Sınıf Düzeyine Göre Dağılım.....	29
Tablo 4. Ekonomik Duruma Göre Dağılım	30
Tablo 5. Ortaöğretim Öğrencilerinin Müzik Dinleme Sıklığı	33
Tablo 6. Müzik Türleri Açısından Ortaöğretim Öğrencilerinin Müzik Dinleme Sıklığı	34
Tablo 7. Türk Halk Müziği Tercihinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması.....	42
Tablo 8. Türk Halk Müziği Tercihinin Okul Türü, Ekonomik Durum, Sınıf Düzeyin Göre Karşılaştırılması	43
Tablo 9. Türk Sanat Müziği Tercihinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması	44
Tablo 10. Türk Sanat Müziği Tercihinin Okul Türü, Ekonomik Durum, Sınıf Düzeyine Göre Karşılaştırılması	45
Tablo 11. Arabesk-Fantezi Müzik Tercihinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması.....	46
Tablo 12. Arabesk-Fantezi Müzik Tercihinin Okul Türü, Ekonomik Durum, Sınıf Düzeyine Göre Karşılaştırılması	47
Tablo 13. Türk Pop Müzik Tercihinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması	48
Tablo 14. Türk Pop Müzik Tercihinin Okul Türü, Ekonomik Durum, Sınıf Düzeyine Göre Karşılaştırılması	49
Tablo 15. Rock-Anadolu Rock Müzik Tercihinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması	49
Tablo 16. Rock-Anadolu Rock Müzik Tercihinin Okul Türü, Ekonomik Durum, Sınıf Düzeyine Göre Karşılaştırılması.....	51
Tablo 17. Klâsik Batı Müziği Tercihinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması	51
Tablo 18. Klâsik Batı Müziği Tercihinin Okul türü, Ekonomik Durum, Sınıf Düzeyine Göre Karşılaştırılması	52
Tablo 19. Yabancı Pop Müzik Tercihinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması.....	53
Tablo 20. Yabancı Pop Müzik Tercihinin Okul Türü, Ekonomik Durum, Sınıf Düzeyine Göre Karşılaştırılması	54
Tablo 21. Ortaöğretim Öğrencilerinin Okulda-Okul Dışında Müziksel Etkinliklere Katılma Durumları.....	55

Tablo 22. Ortaöğretim Öğrencilerinin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türü Konusunda Ailelerinden Etkilenme Durumları	57
Tablo 23. Ortaöğretim Öğrencilerinin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türü Konusunda Arkadaş Çevrelerinden Etkilenme Durumları	58
Tablo 24. Ortaöğretim Öğrencilerinin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türü Konusunda Kitle İletişim Araçlarından Etkilenme Durumları	60
Tablo 25. Ortaöğretim Öğrencilerinin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türü Konusunda Okulda Verilen Müzik Derslerinden Etkilenme Durumları	61
Tablo 26. Ortaöğretim Öğrencileri Müzik Dinlemek İçin En Çok Hangi Teknolojik Aracı Kullanmaktadır?	63
Tablo 27. Ortaöğretim Öğrencileri En Çok Hangi Amaçla Müzik Dinlemektedir?	65

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1. Cinsiyete Göre Dağılım	28
Grafik 2. Okul Türüne Göre Dağılım	29
Grafik 3. Sınıf Düzeyine Göre Dağılım	30
Grafik 4. Ekonomik Duruma Göre Dağılım.....	31
Grafik 5. Ortaöğretim Öğrencilerinin Müzik Dinleme Sıklığı.....	34
Grafik 6. Ortaöğretim Öğrencileri Ne Sıklıkta Türk Halk Müziği Dinler?.....	35
Grafik 7. Ortaöğretim Öğrencileri Ne Sıklıkta Türk Sanat Müziği Dinler?.....	36
Grafik 8. Ortaöğretim Öğrencileri Ne Sıklıkta Arabesk-Fantezi Müziği Dinler?.....	37
Grafik 9. Ortaöğretim Öğrencileri Ne Sıklıkta Türkçe Pop Müzik Dinler?.....	38
Grafik 10. Ortaöğretim Öğrencileri Ne Sıklıkta Rock-Anadolu Rock Müzik Dinler?	39
Grafik 11. Ortaöğretim Öğrencileri Ne Sıklıkta Klâsik Batı Müziği Dinler?	40
Grafik 12. Ortaöğretim Öğrencileri Ne Sıklıkta Yabancı Pop Müzik Dinler?.....	41
Grafik 13. Ortaöğretim Öğrencilerinin Okulda-Okul Dışında Müziksel Etkinliklere Katılma Durumları	56
Grafik 14. Ortaöğretim Öğrencilerinin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türü Konusunda Ailelerinden Etkilenme Durumları	57
Grafik 15. Ortaöğretim Öğrencilerinin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türü Konusunda Arkadaş Çevrelerinden Etkilenme Durumları	59
Grafik 16. Ortaöğretim Öğrencilerinin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türü Konusunda Kitle İletişim Araçlarından Etkilenme Durumları	60
Grafik 17. Ortaöğretim Öğrencilerinin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türü Konusunda Okulda Verilen Müzik Derslerinden Etkilenme Durumları.....	62
Grafik 18. Ortaöğretim Öğrencileri Müzik Dinlemek İçin En Çok Hangi Teknolojik Aracı Kullanmaktadır?.....	64
Grafik 19. Ortaöğretim Öğrencileri En Çok Hangi Amaçla Müzik Dinlemektedir?	65

ÖZET

Bu çalışmada; Sivas'ın Zara İlçesi'nde bulunan M.E.B.'e bağlı dört farklı lise türünde 2016-2017 eğitim-öğretim yılında öğrenim görmekte olan öğrencilerin müziksel beğenileri ve tercihlerinin; okul türü, cinsiyet, gelir düzeyi, öğrenim gördüğü sınıf düzeyi, ailelerinden, kitle iletişim araçlarından, arkadaş gruplarından ve sosyal çevrelerinden etkilenme durumları gibi çeşitli değişkenler göz önünde bulundurulularak incelenmesi ve karşılaştırılması amaçlanmıştır. Verileri elde etmek için 19 sorudan oluşan "Müzik Tercihleri Anket Formu" düzenlenmiş olup, söz konusu anket dört farklı okulda toplamda 727 öğrenciye uygulanmıştır. Anket oluşturulurken daha önce ilgili konuda yapılan çalışmaların literatür taraması yapılarak incelenmiş ve istatistik uzmanı aracılığı ile anketin güvenilirliği sağlanmıştır. Uygulanan anketten elde edilen veriler SPSS paket programıyla çözümlenmiş olup, frekans, yüzde, Mann Whitney-U ve Kruskal Wallis testleri uygulanarak araştırmanın bulguları yorumlanmaya çalışılmıştır.

Araştırma sonucunda; öğrencilerin müzik dinleme aracı olarak en çok cep telefonu kullandıklarını, öğrencilerin büyük çoğunluğunun konser, dinleti, koro çalışması vb. müziksel etkinliklere katılmadıklarını ifade ettikleri gözlemlenmektedir. Öğrencilerin dinlemeyi tercih ettikleri müzikler konusunda ailelerinden, arkadaş çevrelerinden, kitle iletişim araçlarından ve okulda verilen müzik derslerinden etkilenmedikleri, genellikle dinlenmek ve rahatlamak amacıyla müzik dinlemeyi tercih ettikleri araştırmanın diğer önemli bulgularındandır. Yapılan karşılaştırmalar sonucunda erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği ve Arabesk-Fantezi müziği daha fazla tercih ettiği görülmektedir. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre Türkçe Pop, Rock-Anadolu Rock ve Yabancı Pop Müzik türünü daha fazla tercih ettikleri gibi sonuçlara ulaşılmış ve bu sonuçlar doğrultusunda çözüm önerileri getirilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik Beğenisi, Müzik Tercihi, Ortaöğretim Öğrencileri.

ABSTRACT

In this search, it is targeted to analyze and compare musical tastes and preferences of students who have been studying in four different types of high school affiliated to National Education Ministry during 2016-2017 academic year in Zara, district of Sivas, by taking into account such variances as gender, level of income, grade of school, and influence that they get from their families, media, friends and social circles. "Musical Preferences Questionnaire", consisting 19 questions, was prepared and applied on 727 students in four different types of school. Throughout preparation process of the questionnaire, literature survey had been conducted on the studies carried before about the same topic and reliability of the questionnaire had been ensured with the help of statistician. Data obtained from the questionnaire which had been used were analyzed and findings of the search were interpreted by applying frequency, percentage, Mann, Whitney-U and Kruskal-Wallis tests.

As a result of the search, students stated that they use cell phones most to listen to music and the majority of the students don't attend such musical activities as concert, audition, chorus exercises, etc. The fact that the students are not influenced by their families, social circles, friends, musical courses at school and media in terms of the music they prefer and that they generally prefer listening to music in order to relax and ease are among the other findings of the search. As a consequence of comparisons made, it is observed that male students prefer Turkish Folk Music, Turkish Classical Music and Arabesque-Extravaganza Music more in comparison with female students. Such results are observed as female students prefer Turkish Pop, Rock- Anatolian Rock and Foreign Pop music types more in comparison with male students and in the light of these results, it is tried to offer solution.

Keywords: Musical Taste, Musical Preference, High School Level

GİRİŞ

İnsana ait duyguların sesler yardımıyla ifade edilmesini sağlayan müzik, yaşamımızın en önemli unsurlarından biridir. Eğlenmemizi, dinlenmemizi, kültür edinmemizi, duygu ve düşüncelerimizi, hatta kendi iç dünyamızı ifade edebilmemizi sağlıyor olması müziği yaşamımızda önemli ve gerekli kılan bazı etkenlerdendir. İnsanoğlunun yaşam içerisinde karşılaştığı olaylar iç dünyasındaki duygu ve düşüncelerini ifade etme isteğini ortaya çıkarmıştır. Varoluşu insanlık tarihi kadar eskiye dayanan müzik doğadaki seslerin taklidiyle başlayan serüveninde kimi zaman insanların haberleşme aracı olmuş, kimi zaman hastalıklarına şifa bulmasına yardımcı olmuş, kimi zaman dini ritüellerde insanın yaratıcısıyla arasında adeta bir köprü vazifesi görmüş, kimi zaman insan ruhundaki gizli duyguların hayat bulmasına yardımcı olmuştur. İnsanın kuşaktan kuşağa aktarılan bilgi birikimlerini ve deneyimlerini, kendi kişisel yetenekleriyle birleştirmesinin bir ürünü olan müzik, geçmişten günümüze türlü değişimlere ve çeşitlenmelere uğrayarak varlığını sürdürmüştür. Zamanla gelişen teknolojinin de etkisiyle müzik, günümüzde dev bir endüstri haline gelmiş ve hâlihazırda yaşamımızın önemli bir parçası olma işlevini sürdürmektedir. Müzik, bir eğlence ve zaman geçirme unsurunun çok ötesinde insan ruhunu derinden etkileyebilen, insanları ortak duygu ve düşünceler etrafında bir araya getirebilen birleştirici bir güce sahiptir. Bu yönü müziğin diğer sanatlar arasında önemli bir yer edinmesinde etkili olmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL BİLGİLER

1.1. Müzik

Say (2008: 15) müziği insanın duygu ve düşüncelerini seslerle ifade edilebilmesini sağlayan, farklı toplumlara mensup insanları bir araya getirebilen, sanatsal bir dil olarak tanımlamaktadır. Dünyanın bir ucundaki bir müzisyenin çaldığı enstrümanda tınlayan seslerin, dünyanın öteki ucunda onu dinleyen bir başka insanın gönlündeki en ücra noktalara dokunarak hayat bulması, müziğin dil, din, ırk vs. gözetmeksizin insanları nasıl bir ortak paydada buluşturabildiğini gözler önüne sermektedir. Sağır ve Öztürk (2015: 123) bir sosyalleştirme aracı olan müziğin kimlikler üzerindeki etkisini; bireylerin evrensel olan müzik kodları üzerinden kurdukları soyutsal birliktelik, yerel kültür içerisinde değişmeden veya yeni biçimlerle ortaya çıkan müzik kodları ile kurdukları birliktelik olmak üzere iki biçimde ele almaktadır.

1.2. Kültür

Müziği ele alırken müzik ve kültür arasındaki ilişki de irdelenmesi gereken önemli noktalardan bir tanesidir. Cevizci (2011: 273) toplumda kuşaktan kuşağa aktarılan maddi ve manevi değerlerin kültürü oluşturduğunu ifade etmektedir. Budak (2006, 14) ise kültürü bir toplumda geleneksel şekilde süregelen ve geçerliliğini koruyan her türlü duygu, düşünce, dil, sanat ve yaşayış öğelerinin bir bütünü olarak tanımlamaktadır. Kaplan (2005, 59)'ın tanımına göre kültür, doğumdan itibaren bilinçli veya bilinçsiz şekilde edinilen bilgilerin tümüdür. İnsanlar bu bilgiler doğrultusunda karşılarındaki insanların davranışlarını yorumlayarak, uygun davranış şekilleri oluşturmaktadırlar. Kaplan (2005: 62)'a göre kültürü oluşturan dinamiklerden biri olan müzik, diğer kültür öğeleriyle ortak şekilde hareket etmekte ve bu zinciri oluşturan öğelerden herhangi birisinde meydana gelebilecek bir değişiklik tüm kültürel öğeleri etkileyebilmektedir.

1.3. Müzik ve Kültür Arasındaki İlişki

Yaşamımızda önemli bir yeri olan müzik; kuşaktan kuşağa aktarılabilen, ait olduğu toplumun maddi-manevi birikimlerinden izler taşıyan, toplumsal yaşama ayna tutan niteliklerinden dolayı kültür ile benzerlik göstermektedir. Uçan (2000: 10)'a göre müzik, kültürü en iyi şekilde ortaya koyan, toplumsal bütünlüğü sağlayan bir sanattır. Birol (2002: 418) müziğin geçmiş ile gelecek arasında bağlar kurarak kültürün oluşmasını ve şekillenmesini doğrudan etkileyen, insanı ve insan değerlerini dile getiren bir olgu olduğunu ifade etmektedir. Budak (2006: 7), bir ulusun sahip olduğu müziksel düşünce, davranış, sanat ve yaşam öğelerinin o ulusun müzik kültürünü oluşturduğunu ifade etmektedir. Nasıl ki her toplumun kültürel dinamikleri kendine özgü karakteristik özelliklere sahip ise toplumların müzikleri de kendilerinden izler taşımaktadır. Başlangıçta bir bölge ya da bir topluluğa özgü olan kimi müzikler zamanla doğup geliştiği yerlerin sınırlarını aşarak tüm dünya insanları tarafından kabul görmekte ve evrensel boyutta değere sahip olabilmektedir. Bu durum geçmişten günümüze kadar birçok müzik türünün ortaya çıkmasını sağlamıştır.

İnsanlar eğlenmek, dinlenmek, hoş vakit geçirmek, duygularını ifade edebilmek, kültür edinmek ve daha birçok sebepten ötürü müzik dinlemeyi tercih etmektedirler. Say (2001: 19), kişinin müzik beğenisi ve kültürünün, yaşanılan doğal, toplumsal, kültürel koşullar ve imkânların niteliğine bağlı olarak şekillendiğini belirtmektedir.

1.4. Müzik Tercihi ve Beğenisi

Güzel olarak nitelendirilen olguların beğeni duygusuyla doğru orantılı olduğunu ifade eden Tunalı (1996: 259), beğeniyi genel olarak güzel olanı çirkin olandan ayırt edebilme yetisi olarak tanımlamaktadır. Uludağ (1992: 354) müziğin kişisel zevk ve tercihler bakımından öznel bir sanat dalı olmasından, aynı müzik eserinin farklı bireyler üzerinde farklı etkiler bırakmasından dolayı müzik tercihlerinin bireysel farklılıklar gösterebileceğini vurgulamaktadır. Birey bebeklikten itibaren ebeveynlerinin dinlemekte oldukları müziklerle tanışır. Bireyin gerek ailesi yoluyla gerekse medya yayınları yoluyla karşılaştığı müzikler zaman içerisinde onun iç dünyasında yer edinerek müzik beğenilerinin temelini

oluşturmaktadır. Erken çocukluk döneminde kişinin müzikal ve kültürel beğenilerinin oluşmaya başladığını göz önünde bulundurarak, aile ve sosyal çevrenin bireyin kültürel ve özgün kimliğinin biçimlenmesinde önemli ölçüde etkili olduğunu söylemek mümkündür. Uçan (2005: 16), gerek müzik davranış bilimcilerin gerekse eğitimcilerin bireyde müziksel yeteneğin şekillenmesinde 9-12 yaş aralığını kapsayan dönemi önemli gördüklerini ifade etmektedir. İlköğretim çağlarında bireye sunulan eğitim-öğretimle birlikte akran grupları arasındaki karşılıklı etkileşimler sonucu müzik beğenileri ve tercihleri yavaş yavaş biçimlenmeye başlar. “Ergenlik çağında soyut düşünme yetilerinin gelişmesiyle birlikte gençler daha gelişmiş bir müzikal yaşantı içerisinde bulunmaktadırlar. Bazıları okul koroları, bandoları veya müzik aleti çalma gibi sistematik müzikal etkinliklere katılırken, bazıları da müzik video-kliplerini takip ederek, yeni çıkan müzikleri dinlemeye çokça zaman ayırır ve dinledikleri müzikleri akranlarıyla paylaşmaktan keyif alırlar.” (Çoban, 2005: 74). Birlikte yapılan müziksel aktivitelerin gençler arasındaki arkadaşlık bağlarını güçlendirdiğini ifade eden Kulaksızoğlu (2001: 166-167), müzik eğitiminin bireyin kendini ifade edebilmesinde, hislerini karşısındakine aktarabilmesinde, bireysel ve sosyal gereksinimlerinin sağlanmasında önemli ölçüde etkili olduğunu belirtmektedir.

Öte yandan ergenlik dönemindeki gençlerin dinlemeyi tercih ettikleri müziklerin, onların kişilik gelişimi üzerinde olumlu olduğu kadar olumsuz etkilerinin de olabildiğini unutmamak gerekmektedir. Müziğin, insanların duygularını ifade etmede etkili bir araç olduğu kadar duygularını biçimlendirmede ve yönlendirmede de bir o kadar etkili olduğunu söylemek mümkündür. Özal Göncü (2002: 8)’ye göre toplum yaşamının sosyo-kültürel bağlarından biri olan müzik insanda sevinç, hüzn, coşku gibi duygular uyandırarak insan davranışlarını yönlendirmede etkili olmaktadır. Sosyal bir varlık olan insanın müziksel beğenilerinin ve müzikle ilgili değer yargılarının oluşmasında bireyin sahip olduğu kişisel özellikleri, aile ve içerisinde bulunduğu sosyal çevre, akran grupları, sosyal medya gibi etkenlerin yanı sıra, bireyin almış olduğu eğitimin, sahip olduğu sosyal statünün ve olaylara yaklaşımının da etkili olduğunu söyleyebiliriz.

Teknolojik gelişmelerin yaşamımıza yerleştirdiği kitle iletişim araçları insanların zaman ve mekân gözetmeksizin arzu ettikleri müzikleri dinleyebilmesine

olanak sağlayarak, müziğin insan yaşamının vazgeçilmez bir parçası olmasında etkili olmuştur. Birol (2003: 2)'a göre sosyal çevre, medya ve müzik teknolojilerinin dinlemeyi tercih edilen müzikler, besteciler, yorumcular üzerinde büyük ölçüde etkisi bulunmaktadır. Kişinin dinlemeyi tercih ettiği müzikler duygu, düşünce, beğeni ve beceri birikimine etki ederek müziksel gereksinimlerini karşılamaktadır. Mimaroğlu (1999: 218)'na göre matbaanın gelişimi edebiyata ne ölçüde faydalı olduysa kitle iletişim araçlarının gelişimi de müziğe o ölçüde faydalı olmuş, yapılan radyo ve plak yayınları müziğin geniş kitlelere hızlı bir şekilde ulaştırılmasını daha kolay bir hale getirmiştir. Alço (2011: 16) başrollerinde arabesk şarkıcıların oynadığı filmlerin sinemadan sonra televizyonda da gösterime girmesinin arabesk dinleyici kitlesinin hızla artmasına sebep olduğunu ve bu durumun kitle iletişim araçlarının bir müzik türünün yaygınlaşmasında ne denli etkili olabildiğini gözler önüne serdiğini ifade etmektedir. Edman (1991: 66-68), seslerin duyulara hitap ederek, birtakım çağrışımlarla bireyin hatıralarını canlandırdığını belirtmektedir. Altınölçek (1998: 88), bir müzik türünün kabul görmesi veya görmemesinde kişisel veya sosyal önyargıların etkili olduğuna değinmektedir. Bireyin bir müzik parçasını sevip sevmemesi ya da dinlemeyi tercih edip etmemesinde aile yaşantısı, kültürel geçmişi, aldığı eğitim gibi etkenlerin yanı sıra; çevresinde o müzik türüne olan olumlu ya da olumsuz yaklaşımların birey üzerinde yarattığı kaygı da etkili olabilmektedir. Gelişen teknolojinin bir ürünü olan kitle iletişim araçlarının istenildiği an müzik ürünlerine ulaşılmasını mümkün kılmasının bireyin ve dolayısıyla toplumun biçimlenmesinde önemli ölçüde etkili olduğuna dikkat çeken Angı (2012: 5), ergenlik çağındaki gençlerin müziği kendilerini ifade etme aracı olarak kullandıklarını belirtmektedir. Gençlerin birbirlerine dair görüş edinmede, arkadaşlık bağlarını pekiştirmede ve sosyal etkinliklerinde müziği bir araç olarak kullandıklarını belirten Lull (2000: 41) ergenlik çağında gençlerin, beğendikleri müzikleri birbirleriyle paylaşmak amacıyla arkadaş ortamları oluşturabildiklerini ifade etmektedir.

1.5. Müzik Eğitimi ve Müzik Tercihine Etkisi

Uslu (2013: 199), müzik eğitiminin sosyal bakımdan kişinin algılarının güçlenmesini, insani ilişkilerde birlik, beraberlik, paylaşım ve dayanışma gibi erdemli görülen davranışlarının zenginleşmesini sağlayan kültürel bir aktivite

olduğunu ifade ederek, bireyin içerisinde bulunduğu toplum ile bütünleşebilmesinde ne denli etkili olduğunun altını çizmektedir. Toplumların kültürel bakımdan gelişip kalkınmasında eğitimin çok önemli bir rolü vardır. Eğitim, bireyin üyesi olduğu toplumun sahip olduğu kültürel zenginliklerin farkına varabilmesini, iyi olanı kötüden, güzel olanı çirkinden ayırabilecek ölçüde estetik bir bakış açısı kazanarak belirli bir kültür seviyesine ulaşabilmesini sağlamaktadır. Çiçek (2000: 5), eğitim kurumlarında verilmekte olan müzik dersinin, bir arada yaşayan insanlara ortak müzik beğenisi kazandırarak müzikal kültürün şekillendirilmesini bu sayede kültürel kalkınmayı hedeflediğini ifade etmektedir. Çocukların ve gençlerin kişilik ve ruh gelişiminde müzik eğitiminin önemine dikkat çeken Biber Öz (2001: 104-105), genel müzik eğitiminin kaliteli bir yaşam için gerekli olan genel müzik kültürünü bireye kazandırmayı amaçladığını ifade etmektedir. Gel (1994: 40), sanat eğitiminin dış dünyayı anlamlandırmada, yaşamda karşılaşılan sorunları çözmeye, hissedilen duygulara karşı gösterilen tepkilerde rolünün çok önemli olduğunun altını çizerek, genel eğitimin bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor alandaki hedeflerine hizmet ettiğini ifade etmektedir. Okullardaki müzik eğitimi programlarında, toplumsal müzik kültürünü oluşturan geleneksel ve çağdaş müzik türlerinden örneklere yer verilmesi, bireyin ait olduğu toplumun müzikal ve diğer kültürel değerleriyle ilgili geçerli ve doğru bilgiler edinmesinde, özgün bir müzikal-kültürel kimlik kazanmasında önemli ölçüde etkili olmaktadır. Eğitim-Öğretim müfredatımızda yer alan müzik dersi öğrencilere müziği sevdirmeye, stres ve kaygıdan arındırma ve eğlendirme gibi amaçlarının yanı sıra bireyin sosyalleşmesine katkıda bulunması, farklı bakış açıları geliştirmesine olanak tanınması ve içerisinde yer aldığı toplumun kültürel zenginliklerinin farkına varabilmesi açısından da büyük önem arz etmektedir. Eğitimde müziği hem araç hem de yöntem olarak ele almak mümkündür. Ders esnasında öğrencilere öğretilmesi öngörülen müziklerdeki ezgi ve söz öğeleriyle dersin içeriğindeki konular arasında bağlantı kurularak dersin işlenmesi öğrencilerin yaşayarak öğrenmesine ve yaratıcı yönlerinin gelişmesine katkıda bulunmaktadır. Ayrıca ders planlarında yer alan şarkılardaki sözlerin içerdiği temalar çocukların psiko-sosyal ve bilişsel yönlerinin gelişimine de olanak tanımakta, öğrenme sürecinin eğlenceli ve etkili bir şekilde işlenmesini mümkün kılmaktadır. Aydoğan (1990: 83) müzik eğitiminin bireyin müziği farklı açılardan değerlendirebilmesini

sağladığını, bu sayede kaliteli müzik türlerine yönelmesinde etkili olduğunu, müziksel faaliyetlerin ise bireyin çevre ile etkileşimini arttırarak nispeten daha sağlam temellere dayanan sosyal ilişkiler kurmasına yardımcı olduğunu ifade etmektedir. Genel müzik eğitimi genç bireylerin ait oldukları toplumun müzik kültürünü tanınmasına, nesilden nesile aktararak yaşatılmasına ve bu sayede kültürel yozlaşmanın önüne geçilmesine olanak tanımaktadır. Ayrıca diğer tüm derslerde olduğu gibi müzik dersi de öğrencilerin sahip oldukları yeteneklerin farkına varabilmelerinde ve yetenekleri doğrultusunda mesleki kariyerleri ile ilgili seçimler yapabilmelerinde önemli işlevlere sahiptir. Müzik alanında yetenekli öğrenciler öğretmenleri tarafından tespit edilerek bu alanda kendilerini geliştirmeleri hatta müziği meslek edinmeleri konusunda yönlendirilebilmektedir. Günay (2006: 87)'a göre öğrenci eğitim-öğretimin merkezinde olmalıdır. Eğitim-Öğretim sürecinde bireyin biyolojik, fizyolojik, psikolojik özelliklerinin yanı sıra aile ortamından, okul sürecinden ve akran grupları arasında yaşadıklarından, medya ile olan etkileşimlerinden edindiği bilgi birikimi ve yaşam sürecindeki psiko-sosyal gelişimi de göz önünde bulundurulması gereken etkenlerdendir.

1.6. Müzik Türleri

1.6.1. Pop Müzik

Popüler müzikle ilgili tartışmaların 19.yy.dan bu yana süregeldiğine dikkat çeken Say (2002: 433), 20.yy. da radyo, plak ve film endüstrisiyle birlikte popüler müziğin Amerika ve Avrupa'daki büyük şehirlerde milyonlarca insanı etkisi altına aldığını ve hızla yayıldığını ifade etmektedir. Pop müzik; 1950'li yıllarda Amerika Birleşik Devletleri'nde genç kitleleri hedef alarak ticari amaçlar doğrultusunda üretilmekte olan müzik türlerini adlandırmak için, "popüler müzik" teriminden kısaltılmış ve müzik literatüründeki yerini almıştır (Solmaz 1996: 52). Franz Birrer popüler müziği, folklorik müzik veya sanat müziğinden olumsuz biçimde ayrılan, belli gruplar tarafından belirli bir toplumsal kitleye yönelik üretilen, kitle iletişim araçları aracılığıyla yayılan bir müzik türü olarak tanımlamaktadır (Erol, 2005: 81). Lull (2000: 14), popüler müzik temalarının sürekli tekrarlanmasıyla dinleyicilerin bilincine kolayca yerleşebildiğini, melodik öğelerin dikkat çekici yapısının şarkıların popülerlik kazanmasında önemli ölçüde etkili olduğunu ifade etmektedir. Türk pop

müziğinin ise en genel şekliyle batı çalgılarıyla batılı tarzında seslendirilen şarkı formundaki parçalardan oluştuğunu söylemek mümkündür. Pop müziğin yurdumuzda hitap ettiği kitlenin çoğunlukla gençlerden oluştuğunu ifade eden Yurga (2002: 17), bu müzik türünü dans ve eğlence amaçlı üretilen bir müzik türü olarak tanımlamaktadır. O halde popüler müziğin radyo, televizyon, internet vb. kitle iletişim araçları vasıtasıyla geniş kitlelere hitap edebilen, tüketime dayalı bir müzik türü olduğunu söyleyebiliriz. Yurdumuzda pop müziğin ilk örnekleri 60'lı yıllarda yabancı müziklerin üzerine Türkçe sözler uyarlayarak yapılan “aranjman” şarkılarıyla ortaya çıkmıştır. Yapılan bu çalışmaların yurt genelinde benimsenip rağbet görmesi dönemin müzik yapımcılarının ve müzik yorumcularının bu tür çalışmalar üzerine yoğunlaşmasına sebep olmuştur. 60'lı yılların sonlarına doğru yapılan aranjman çalışmalardan edinilen bilgi birikimi doğrultusunda; batı müziği altyapıları ve ezgisel unsurları öne çıkaran, müzik ve söz bakımından orijinal çalışmalar “Türk hafif müziği” şeklinde isimlendirilmiştir (Akkaya ve Çelik 2006). Yurga (2002: 17)'ya göre gelişen dış ticaretle birlikte kasetçalar ve müzik seti gibi araçların yurt çapında yaygınlaşması, radyo ve televizyon kanallarının çoğalmasıyla müzik yayınlarına olan arz-talebin artması, artan arz-talep karşısında müzik yapımcılarının iştahının kabarması gibi nedenlerden ötürü 90'lı yıllarda müzik konusunda yeni arayışlar içerisinde olan ülkemizde pop müzik hızla yaygınlaşmıştır.

Ajda Pekkan, Sezen Aksu, Kayahan, Tarkan, Hande Yener, Mustafa Sandal, Nilüfer, Serdar Ortaç, Leman Sam, Kenan Doğulu, Murat Boz, Çelik, Gülşen, Emre Aydın gibi yorumcular pop müziğin yurdumuzdaki önemli temsilcilerindedir. Michael Jackson, Beyonce, Madonna, Mariah Carey, Britney Spears, Rihanna, Jennifer Lopez, Justin Timberlake, Robbie Williams vb. isimler ise pop müziğin dünya çapında önde gelen isimlerindedir.

1.6.2. Türk Halk Müziği

Yurdumuzun çeşitli bölgelerinde usta-çırak ilişkisi ile kuşaktan kuşağa aktarılarak günümüze kadar süregelmiş, bir ticari veya sanatsal endişe taşımaksızın neşe, keder, kahramanlık, hasret vb. halkımızın duygu-düşüncelerini ve toplumsal olayları dile getirmek amacıyla üretilmiş, halka mal olmuş, çoğunlukla söyleyeni-yazanı bilinmeyen anonim eserler geleneksel Türk halk müziğimizin temellerini

oluşturmaktadır. Türk halk müziği sözlü ve sözsüz eserler olmak üzere iki gruba ayrılır. Sözlü halk müziği eserleri türkü olarak adlandırılmaktadır. Geleneksel halk müziğinin en önemli temsilcileri ve aktarıcıları halk ozanlarıdır. Pir Sultan Abdal, Karacaoğlan, Koroğlu, Dadaloğlu, Kul Himmet, Âşık Veysel Şatıroğlu, Âşık Daimî, Âşık Davut Sulari, Âşık Mahsuni Şerif, Erzurumlu Emrah, Âşık Sümmani, Âşık Reyhanî, Âşık Ali Metin, Murat Çobanoğlu gibi ozanlar sayesinde ozanlık geleneği geçmişten günümüze kuşaktan kuşağa aktararak yurdumuzdaki varlığını sürdürmüştür. Türk halk müziği dönemsel olarak ele alındığında klasik ve modern dönem olmak üzere iki grupta incelenmektedir. Söz yazarı ve bestecisi bilinmeyen anonim eserler klasik halk müziğinin temelini oluşturmaktadır. Özellikle 60-70'li yıllardan itibaren klâsik halk müziği formlarından esinlenerek üretilmiş olan, sözlerinin ve bestelerinin kime ait olduğu bilinen eserler ise modern halk müziği kategorisinde incelenmektedir.

Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren her alanda olduğu gibi müzik alanında yapılan çalışmalar da hızla çoğalmış, derleme ekipleri kurulmuş, yurdun dört bir yanındaki halk müziği eserleri notaya alınarak arşivlenmiştir. Muzaffer Sarısözen, 1937 yılından itibaren Ankara Devlet Konservatuvarı'nın başlatmış olduğu derleme çalışmalarına Hasan Ferit Alnar, Halil Bedii Yönetken, Necil Kazım Akses, Ulvi Cemal Erkin gibi dönemin önemli müzik adamları ile birlikte katılmış ve binlerce türkünün Türk halk müziği arşivinde yerini almasında etkili olmuştur. Yapılan çalışmalarda on binin üzerinde halk türküsü derlenmiş olmasına karşın TRT repertuarında notaya alınan eser sayısı sadece 5500 adetle sınırlı kalmış olup, geriye kalan kayıtların notaya alınmaması sonucu bant kayıtları zamanla çürümüş ve okunamaz duruma gelmiştir (Gürdal 2010: 45). Cumhuriyetin kuruluşundan, İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı'nın açıldığı tarihe kadarki süreçte Ankara Radyosu ve Yurttan Sesler topluluğunda halk müziği ile ilgili yapılan tüm çalışmalarda Sarısözen ekolünün etkileri göze çarpmaktadır (Gürdal 2010: 54).

Muzaffer Sarısözen, Nida Tüfekçi, Muharrem Ertaş, Arif Sağ, Neşet Ertaş, Ali Ekber Çiçek, Musa Eroğlu, Yavuz Top, Muhlis Akarsu, Talip Özkan, Mehmet Erenler, Çetin Akdeniz, Erol Parlak, Erdal Erzincan, Gülşen Kutlu, Bedia Akartürk, Belkıs Akkale, Mehmet Erenler Türk halk müziğine önemli katkıları bulunmuş önemli sanatçılarındandır.

1.6.3. Türk Sanat Müziği

Say (2001: 223) divan musikisi, klâsik Türk müziği gibi isimlerle de bilinen Türk sanat müziğini, daha çok toplumun üst kesiminin beğenisine hitap eden bir müzik olarak tanımlamaktadır. Aydın (2011: 15) Türk Sanat Müziğinin Osmanlı saray kültürü, Anadolu halk kültürü ve Arap-Fars kültüründen izler taşıyan ve bunların sentezinden türemiş bir müzik türü olduğunu belirtmektedir. Türk sanat müziğinin sözlü ve sözsüz, dini ve din dışı türleri bulunmaktadır. Sözlü eserlere şarkı, kâr, kâr-ı natık gibi isimler verilirken, sözsüz eserlere saz semaisi, peşrev, longâ, sirto gibi isimler verilmektedir. Türk sanat müziğinin Osmanlı saray kültürüne özgü bir müzik türü olmasına karşın, Cumhuriyet döneminde halkın tüm tabakalarınca benimsendiğinin altını çizen Yurga (2002: 16) çalınan çalgılarda ve yazılan notalarda bir standardın yakalanamaması gibi metodolojik problemlerin günümüzde halâ tartışılmakta olduğunu ifade etmektedir. Can ve Levendoğlu (2003: 244) 18.yy. da Lale Devriyle birlikte Geleneksel Türk Sanat Müziği'nde batı müziği sazlarının kullanımının yaygınlaştığını belirtmektedir.

Itri, Hacı Arif Bey, Tanburi Cemil Bey, Dede Efendi, III. Selim, Şevki Bey, Münir Nurettin Selçuk, Avni Anıl, Alâeddin Yavaşca, Bekir Sıdkı Sezgin, Selahattin İçli, Zeki Müren, Müzeyyen Senar, Safiye Ayla, Bülent Ersoy, Emel Sayın, Mine Koşan gibi isimler Türk Sanat Müziğinin önemli sanatçılarıdır.

1.6.4. Rock-Anadolu Rock Müzik

Lull (2000: 35)'a göre rock müzik, ağırlıklı olarak gitarın ön planda olduğu, değişkenlik gösteren, saldırgan yapıdaki “beyaz” müziğini ifade etmektedir. Rock müziği yüksek ses sınırları içerisinde elektrogitar ile yapılan isyankâr bir müzik türü olarak tanımlayan Yurga (2005: 23), bu müzik türünü hippî kültürünün devamı olarak nitelendirmektedir. Angı (2012: 36) bu müzik türünü, 1960'lı yıllarda İngiltere ve ABD'de gelişmeye başlayan, Blues ve Rock'n Roll türleri üzerine şekillenmiş, genellikle kalın tonlarda vokallerle birlikte gitar-elektrogitarda distortion kullanılarak, yüksek frekanslarda seslerle icra edilen ve elektronik unsurların ön planda olduğu bir müzik türü olarak tanımlamaktadır. Rock müzik türünü bir isyan ve başkaldırı müziği olarak tanımlayan Angı (2012: 35), bu müzik türünü çoğunlukla

kendilerini ve dış dünyayı sorgulayan ergenlik çağındaki isyankâr gençlerin dinlemeyi tercih ettiklerini ifade etmektedir.

Yurdumuzda popüler müziğin şekillenmeye başladığı 60'lı yıllardan itibaren batı müziği tekniği ve anlayışının, geleneksel Türk müziği motifleri ve çalgılarıyla sentezlenmesi sonucu ortaya çıkan özgün çalışmalar Anadolu Pop-Rock türünün ortaya çıkmasında etkili olmuştur. 1964 yılında Balkan Melodileri Festivali'nde Tülay German tarafından seslendirilen Burçak Tarlası isimli türküye yapılan plâk, türkü düzenlemelerinin popülerleşmesinde etkili olmuştur (Dilmener 2003: 76). Orhan Yıldırım (2003: 36) ülkemizdeki rock gruplarının pop çalgıları ile birlikte geleneksel çalgılarımızı da bu müzik türü içerisinde kullanmalarını, ülkemizin tanıtımı açısından önemli görmektedir. Yurdumuzda bu türde eserler ortaya koyan ilk grupların başında Moğollar adlı müzik grubu gelmektedir. Ayrıca Barış Manço da kariyerinin ilk zamanlarında bu türde müziklerle adından sıkça söz ettirmiştir.

Elvis Presley başta olmak üzere; Beatles, Rolling Stone, Metallica, Bill Haley, Led Zeppelin rock müzik türünde dünya çapında tanınmış isimleri ve gruplarındandır. Cem Karaca, Erkin Koray, Barış Manço, Fikret Kızılok, Haluk Levent, Teoman, Kıracı, Özlem Tekin, Şebnem Ferah gibi isimler Rock-Anadolu rock müziğinin yurdumuzdaki önemli temsilcilerindedir.

1.6.5. Arabesk-Fantezi Müzik

Arabesk müzik genellikle; kente göç etmiş, gecekonduya yaşayan insanların ezilmişlik duygularını, aşk acılarını, yaşam içerisinde karşılaştıkları haksızlıkları kimi zaman başkaldıran, kimi zaman da kaderci bir anlayışla dile getiren bir müzik türü olarak tanımlanmaktadır. Işık ve Erol (2002: 36-37)'a göre arabesk, zamanla müziksel bir formun ötesinde bir yaşam biçimi ve dünyayı anlamlandırma biçimi olup, büyük şehirlere göç etmiş bireylerin kendilerini kültürel anlamda ifade etmelerine olanak sağlamıştır. Arabesk, sosyal adaletsizlikler karşısında eşitliğin altını çizen, yurdumuz insanının zihninde canlanan aşk, sevgi vb. saf duyguların abartılı şekilde ifade edilmesi üzerine şekillenmiştir.

Arabesk türünün babası olarak bilinen Orhan Gencebay, arabeskin sözlük anlamının eski Mısır'dan yayılan Arap etkinliği olduğunu, yaptığı müziği ise Türk müziğinde özgün ve özgür bir arayış olarak tanımlamakta ve çalışmalarının arabesk

ismiyle anılmasının son derece yanlış olduğunu belirtmektedir. Bazılarının kendi müziğini kırdan kente göç eden insanlarla bağdaştırdığını ancak bunun tamamıyla böyle olmadığını, yaptığı çalışmaların gerek gecekondu mahallelerinde gerekse gelir düzeyi yüksek kesiminde ilgi gördüğünü, albümlerinin yüksek satış rakamlarına ulaştığını ifade etmektedir. Erol (2005: 83)'un "Arabesk müzik dinleyici kitlesinin hem 1960'lardaki hem de son on yıldaki görünümü veya Orhan Gencebay'ın müziğini yalnızca gecekonduya yaşayan ve köyden kente göç etmiş insanların dinlediğini iddia etmek zordur" şeklindeki ifadesi bu görüşü destekler niteliktedir.

Orhan Gencebay, Müslüm Gürses, İbrahim Tatlıses, Ferdi Tayfur, Emrah, Hakkı Bulut, Hakan Taşyan, Azer Bülbül, Gökhan Güney, Kamuran Akkor, Mine Koşan, Gülden Karaböcek ve Bergen, gibi isimler arabesk müziğin yurdumuzdaki önemli isimleridir.

1.6.6. Klâsik Batı Müziği

Genel bir tanımla klâsik batı müziği, halk müziklerinden belirgin çizgilerle ayrılan, büyük ölçüde yüksek kültür ile özdeşleştirilen, Avrupa'da ortaya çıkmış bir müzik çeşididir. Selanik (1996: 130) senfoni, konçerto, sonat formlarında yazılan eserlerin klâsik batı müziği olarak adlandırıldığını ifade etmektedir. Klâsik batı müziğinin en önemli özelliği çok sesli ve armonik bir yapıya sahip olmasıdır. Klâsik müzik gelişim evrelerine göre barok, klâsik, romantik ve çağdaş dönem şeklinde sınıflandırılmaktadır.

Johann Sebastian Bach, Joseph Haydn, Wolfgang Amadeus Mozart, Franz Schubert, George Friderick Handel, Ludving Van Beethoveen, Frederic Chopin, Niccolo Paganini, Johannes Brahms, Franz Lizst, Richard Wagner, Sergey Rahmaninov, Bela Bartok, Richard Strauss, Piyotr İlyiç Çaykovsky klâsik batı müziğine yön vermiş, dünyaca tanınan en önemli sanatçılarındandır.

1.7. İlgili Yayınlar ve Araştırmalar

Uslu ve Vural (2011), "*Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı Öğrencileri ve Müzik Öğretmenlerinin Müziksel Beğenileri: Niğde İli Örneği*" adlı makalelerinde; Niğde'de müzik öğretmenliği bölümünde öğrenim görmekte olan 87 müzik öğretmeni adayları ile yine aynı bölgede görev yapan 35 müzik öğretmenin müziksel

beğeni ve tercihlerini tespit edip karşılaştırmayı amaçlamışlardır. Araştırmaya konu olan öğretmen ve öğrencilerin müziksel beğenilerini belirleyebilmek ve karşılaştırabilmek için anket tekniği uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; müzik öğretmenlerinin günlük yaşamlarında öğrencilere oranla müzik dinlemeye daha fazla zaman ayırdıkları, her iki grubun da öncelikli olarak kültür edinmek amacıyla müzik dinlemeyi tercih ettikleri, günlük yaşamlarında müziksel etkinliklere çoğunlukla zaman ayırdıkları gözlemlenmiştir. Çalışmada öğrencilerin müziksel tercihleri konusunda hiç kimseden etkilenmedikleri, müzik öğretmenlerinin ise ailelerinden etkilendikleri, öğretmenlerin en çok Türk Sanat Müziği, öğrencilerin ise Türk Halk Müziği türünü dinlemeyi tercih ettikleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

Yazıcı ve İrven (2015), “*Mesleki Müzik Eğitimi Almakta Olan Üniversite Öğrencilerinin Müzik Tercihleri ve Beğenileri Üzerine Nicel Bir Araştırma*” adlı makalelerinde; Dicle Üniversitesi Devlet Konservatuvarı’nda 2012-2013 eğitim-öğretim döneminde öğrenim gören olan öğrencilerin müziksel beğeni ve tercihlerini tespit etmeyi hedeflemişlerdir. Nicel araştırma modeli olan söz konusu çalışmada tarama yöntemi tercih edilmiş, verileri elde etmek için anket kullanılmıştır. Söz konusu anket Dicle Üniversitesi Devlet Konservatuvarı’nda öğrenim görmekte olan toplam 121 öğrenciyle gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda katılımcıların büyük çoğunluğunun sanatsal kazanım için müzik dinledikleri, müzik dinleme aracı olarak cep telefonu kullandıkları, okulda eğitimini aldıkları klâsik batı müziği ve Türk sanat müziğinin yanı sıra jazz müziği türünü dinlemeyi tercih etmedikleri gibi sonuçlara ulaşılmıştır. Ayrıca katılımcıların büyük çoğunluğunun Türk halk müziği türünü dinlemeyi tercih ettikleri, bir müzik eserini beğenip beğenmemelerinde en önemli etkenin müzikalite olduğu da araştırmanın bulguları arasındadır.

Düzbastılar (2017), müzik eğitiminin bireylerin müziksel tercihleri üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla hazırlamış olduğu “*Müzik Eğitiminin Müzikal Tercihler Üzerine Etkisi*” adlı betimsel nitelikteki makalesinde; Karadeniz Teknik Üniversitesi Güzel Sanatlar bölümünde müzik alanında 48 birinci sınıf öğrencisine anket yöntemi uygulamıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin eğitim hayatına başlamadan önce en çok Pop türünü dinlemeyi tercih ettikleri görülürken; eğitim hayatına başlamalarıyla birlikte Türk halk müziği, Klâsik müzik, Rock ve Türk sanat müziğini daha fazla dinledikleri görülmektedir. Kız öğrencilerin bölüme başlamadan önce pop

müzik ve Türk halk müziği dinlemeyi tercih ettiği, bölüme başladıktan sonra ise klâsik müzik dinlemeyi tercih ettiği sonuçları göze çarpmaktadır. Erkek öğrencilerin müzik eğitimi bölümüne başlamadan önce pop müzik ve Türk halk müziği türlerini tercih ettikleri, bölüme başladıktan sonra ise tercihlerinde önemli ölçüde bir değişiklik olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin müzik eğitimi bölümüne başlamadan önce müzik tercihlerini kişisel zevklerine göre belirlerken, bölüme başladıktan sonra kişisel zevklerin yanı sıra ana çalgılarından dolayı tercihlerinde farklılıklar meydana geldiği ortaya çıkmaktadır. Ayrıca öğrencilerin bölümde eğitim almadan önceki süreçte dinledikleri müziklerde şarkı sözlerine dikkat ederlerken, eğitim süreciyle birlikte dinledikleri müziklerin enstrümanlarına ve armonik yapılarına daha çok dikkat ettiklerini ifade etmişlerdir.

Bulut (2011), “*İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Müzik Profillerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi*” isimli makalesinde ilköğretim ikinci kademesinde eğitim-öğretim görmekte olan öğrencilerin müzik tercihlerini cinsiyet, okul türü, sınıf, anne ve baba eğitim durumu gibi değişkenler açısından incelemeyi amaçlamıştır. Çalışmada verileri elde etmek için Yozgat il merkezinde faaliyet gösteren bir devlet okulu, bir özel okul ile il merkezinden uzakta bir devlet okulunda öğrenim gören 417 ilköğretim ikinci kademe öğrencisine anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda; öğrencilerin okul türü, cinsiyet, sınıf, velilerinin eğitim seviyesi açısından karşılaştırıldığında anlamlı farklılıklar olduğu gözlemlenmiştir.

Nurlu ve Gülden (2017), “*Kültür Aktarımı Çerçevesinde Ortaokul Öğrencilerinin Türk ve Yabancı Müziklere Bakışının İncelenmesi*” adlı makalelerinde; ortaokul öğrencilerinin müzik beğenileri ile Türk müziğini benimseme düzeylerini ve yabancı müzik türlerini tercih etme nedenlerini tespit etmeyi hedeflemişlerdir. Araştırmada tarama yöntemi tercih edilmiştir. Araştırma kapsamında Eskişehir Namık Kemal Ortaokulu’nda 2014-2015 eğitim-öğretim döneminde öğrenim gören 168 öğrenciye açık uçlu sorulardan oluşan anket uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda; öğrencilerin çok seyredilen film, dizi gibi yayınlarda duydukları haricinde türkülerini bilmedikleri, buna karşın yabancı kültürlerin müziklerini ise türkülere kıyasla büyük bir ilgiyle takip ettikleri gözlemlenmiştir. Öğrencilerin yabancı kültür öğelerini daha fazla benimsedikleri,

eğitim sistemindeki m¼zik derslerinin T¼rk m¼ziđini ¼đrencilere sevdirme ve tanıtma konusunda yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kamalı ve Temiz (2017), “*Ortaokul ¼đrencilerinin M¼zik Tercihlerinin ve Bu Tercihleri Etkileyen Fakt¼rlerin Belirlenmesi*” adlı makalelerinde 2015-2016 eğitim-¼đretim yılında Van’ın ¼zalp ilçesindeki beş farklı okulda 5, 6, 7 ve 8. sınıf d¼zeyinde ¼đrenim g¼ren ortaokul ¼đrencilerinin m¼zik tercihlerini ve bu tercihlere etki eden etkenleri belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırma kapsamında 239 ¼đrenciyle anket gerçekteştirilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına g¼re; ¼đrencilerin sosyal çevrelerindeki bireylerin m¼ziksel tercihleriyle ¼đrencilerin dinledikleri m¼zik t¼rlerinin farklılık g¼stermediđi, ¼đrencilerin yaşadıkları sosyok¼lt¼rel çevrenin m¼zik k¼lt¼r¼ne benzer m¼zik t¼rlerini beğendikleri ayrıca eğlenmek ve iyi vakit geçirmek amacıyla m¼zik dinlemeyi tercih ettikleri bulgularına yer verilmiştir.

Kaçmaz (2017), “*M¼zik Tercihlerine İlişkin Kuramsal Bir İnceleme*” isimli teorik çalışmasında literat¼r tarama tekniği ile m¼zik tercihleri üzerine geliştirilen yaklaşım ve modelleri ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırmada; bireylerin ruhsal durumları ve yaşanmışlıklarıyla dinlemeyi tercih ettikleri m¼zik t¼rlerini ilişkilendirdikleri, bireylerin kişiliklerini ortaya koymak ve sosyal bir kimlik geliştirmek gibi amaçlarının farklı m¼zik t¼rlerini tercih etmelerine neden olabildiği sonuçlarına varılmıştır. Bununla birlikte bireylerin bir m¼zik t¼r¼n¼ tercih etmelerinin nedenlerinin birçok etken ile etkileşim içerisinde bulunan bir s¼reçten olduğu için bağımsız veya belirli etkenlerle tam olarak açıklanamayacağı da araştırmanın sonuçları arasındadır.

Demirtaş ve K¼se (2018), “*M¼zik ¼đretmeni Adaylarının M¼zik T¼rlerine İlgileri Üzerine Bir İnceleme*” isimli betimsel çalışmalarında; 2016-2017 yılları arasında Burdur Mehmet Akif Ersoy ¼niversitesi m¼zik ¼đretmenliđi b¼l¼m¼nde ¼đrenim g¼ren ¼đrencilerin m¼zik t¼rlerine olan ilgilerini saptamak amacıyla birinci ve d¼rd¼nc¼ sınıf ¼đrencileri arasından seçilmiş 50 ¼đrenciye anket uygulamışlardır. Anket sonuçlarından elde edilen verilerin analizinde Anova testi, Tukey testi ve T-testi uygulanmıştır. Araştırmanın sonuçlarına g¼re; ¼đrencilerin m¼zik tercihleri ile bireysel çalgıları karşılaştırıldığında sadece klásik batı m¼ziđiyle bireysel çalgıları arasında anlamlı fark belirlenmiş olup, mezun olunan lise t¼r¼, sınıf d¼zeyi ve piyano

ders başarısı ile müzik türlerine olan ilgileri arasında anlamlı bir fark tespit edilememiştir. Ayrıca öğrencilerin öğrenim hayatına başladıkları zamanki müzik tercihlerinin lisans eğitimi bitiminde de çoğunlukla değişmediği, çalgı olarak bağlama seçmiş öğrencilerin klâsik batı müziği türüne yeteri kadar ilgi göstermediği de araştırma sonuçları arasında gösterilmektedir.

Gökay ve Demir (2006), “*Farklı Eğitim Seviyelerinde Estetik Beğeni*” adlı çalışmalarında farklı eğitim kurumlarında öğrenim görmekte olan öğrencilerin almış oldukları sanat eğitiminin estetik tercihleri üzerindeki etkisini ortaya koymayı amaçlamışlardır. Araştırmacılar Konya ili kapsamında ilköğretim, ortaöğretim ve üniversite düzeyindeki 5 farklı okulda öğrenim gören toplam 178 öğrenciye anket uygulamışlardır. Ankete katılan öğrencilere yerli ve yabancı sanatçıların yirmi adet eserine ilişkin beğenilerini ifade etmesi istenmiştir. Araştırma sonuçlarında; resim öğretmenliği bölümü ve güzel sanatlar lisesi öğrencileri ile araştırmaya katılan diğer öğrenciler arasında sanat bilgisi ve estetik algılama bakımından farklılıklara rastlanmıştır. İlk ve orta dereceli okullardaki öğrencileri ile sınıf öğretmenliği öğrencilerinin tamamının güzellik ve gerçekçiliği aktaran çalışmaları beğendikleri, resim öğretmenliği ve güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin ise soyut anlatımcı resimleri tercih ettikleri görülmektedir.

Ercan ve Barış Akgül (2016), “*Klâsik Batı Müziği Eğitimi Veren Devlet Konservatuvarı Müzik Lisans Öğrencilerinin Müzikal Beğenileri ve Müzik Dinleme Alışkanlıklarının İncelenmesi*” isimli araştırmalarında; devlet konservatuvarlarında klâsik batı müziği eğitimi alan öğrencilerin müzik dinleme alışkanlıklarını ve müziksel beğenilerini farklı değişkenler bakımından incelemek ve mevcut durum analizi yapmayı amaçlamışlardır. Araştırma kapsamında; 2013-2014 eğitim-öğretim yılı 2. Döneminde Eskişehir Anadolu Üniversitesi Devlet Konservatuvarı, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Devlet Konservatuvarı ve Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı’nda öğrenim gören toplam 272 lisans düzeyi müzik öğrencisine anket tekniği uygulanmıştır. Anketlerden elde edilen bulguların frekans (f) ve yüzde (%) değerleri hesaplanmıştır. Anketin dördümlü likert tipi şeklindeki sorularında değişkenler arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirleyebilmek için Ki-Kare testi uygulanmıştır. Araştırma sonucunda; öğrencilerin en çok pop, jazz ve klâsik batı müziği türlerini dinlemeyi tercih ettikleri, öğrencilerin okulda aldıkları

eğitimin müziksel beğeni ve tercihlerinde etkili olduğu, öğrencilerin eğitim alanları ile ilgili müzik türlerini dinlemeye yeterince zaman ayırmadıkları bulgularına ulaşılmıştır.

Albayrak (2015), “*Müzik Beğenisinde Kültürel Sermaye ve Kültürel Elitizm: Kıbrıs Örneği*” isimli çalışmasında; müziksel beğenileri üzerinden kültürel birikim ve kültürel elitistlik kavramlarının Türk ve Rum toplumları üzerindeki etkisini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırma verilerine ulaşmak için Kıbrıs’ta yaşayan farklı cinsiyet, yaş, eğitim, meslek ve gelir gruplarından oluşan 102 Rum ve 120 Türk katılımcı ile açık uçlu sorulardan oluşan bir soru taslağı oluşturularak yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonucunda; her iki toplumdaki farklı demografik özellikteki katılımcıların benzer yanıtlar verdiği gözlemlenmiştir. Katılımcıların dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türünün klâsik müzik olması araştırmanın dikkat çeken sonuçlarından. Yapılan görüşmeler katılımcıların çocuklarının güçlü bir kültürel birikime sahip olmaları konusunda gerekli alt yapıyı kazanmaları için eğitime büyük ölçüde önem verdiklerini göstermektedir. Katılımcıların sahip olduğu kültürel birikimin çocuklarının bu birikimi elde etme hızlarını etkilediğini ortaya çıkarmıştır. Her iki katılımcı grubun da sosyal sınıflarda kabul görülmede etkili olduğundan dolayı klâsik müzik eğitimini ve çalgı çalmayı önemsedikleri görülmektedir. Araştırmaya katılan Türk ve Rum katılımcıların kültürlerine karşı korumacı oldukları gözlemlenmiştir.

Koç (2015), “*Popüler Müzik Kültürünün Lise Gençliğine Etkileri Kocaeli İli/İzmit İlçesi Örneği*” isimli yüksek lisans tezinde; popüler müziğin lise çağındaki öğrenciler üzerindeki etkisini araştırmıştır. Araştırma kapsamında 2014-2015 eğitim-öğretim döneminde Kocaeli ili İzmit ilçesinde bulunan dört farklı lise türünde öğrenim gören 772 öğrenciye anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda; öğrencilerin sırasıyla Türkçe pop, yabancı pop ve rock müzik türlerini dinlemeyi tercih ettikleri, klâsik batı müziği türünün ise öğrencilerin tercihlerinde en son sırada yer aldığı görülmüştür. Katılımcıların ailelerinin dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türleri ise Türk pop müziği, Türk halk müziği ve Türk sanat müziği olduğu görülmüştür. Öğrencilerin müziksel beğenilerinin çeşitli yaş gruplarında farklılık gösterdiği, öğrencilerin müzik tercihleri konusunda az da olsa arkadaş çevrelerinden etkilendikleri de araştırmanın diğer önemli bulgularındandır.

Konuksever (2016), “*Üniversite Öğrencilerinin Batı ve Türk Müziğine Yönelik Betimleyici Sözel Davranışları ve Beğenileri*” adlı çalışmasında; üniversite öğrencilerinin Türk ve Batı müziği türlerine yönelik beğeni düzeylerini ve betimlemelerini çeşitli değişkenler açısından incelemektedir. Araştırmaya konu olan verileri elde etmek amacıyla uzman görüşü doğrultusunda Batı ve Türk müzik kültürünün farklı tür ve dönemlerini içeren 18 eser belirlenmiştir. Dinleyicilerin müziklerle ilgili izlenimlerini ifade edebilmesi için 10 adet nitelendirme sıfatı belirlenmiştir. Dinleyicilerin beğeni düzeylerini tespit etmek için 5’li likert tipi ölçek hazırlanmıştır. Araştırma, 2011-2012 Eğitim-Öğretim yılında Samsun On dokuz Mayıs Üniversitesi’nde beş farklı ana bilim dalında öğrenim gören toplam 260 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmadan elde edilen verilerin analizinde frekans ve yüzde analizleri, bağımsız grupların analizinde t-testi, ikiden fazla gruba içeren değişkenlerin karşılaştırılmasında Anova tercih edilmiştir. Araştırmanın sonucunda, üniversite öğrencilerinin mesleki müzik eğitimi durumlarına göre Batı müziği ve Türk müziği türleri ile ilgili betimleyici ifadelerinde değişiklik gözlemlenmemiştir. Öğrencilere dinletilen müziklere yönelik müzik eğitimi alan öğrenciler diğer bölüm öğrencilerine kıyasla daha çok aynı sıfatı tercih ettikleri görülmüştür. Bununla birlikte her iki öğrenci grubunun ortak betimlemeler yaptıkları da görülmüştür. Öğrencilerin müzik türlerine yönelik ifadelerinde cinsiyet açısından bir farklılık görülmemektedir. Mesleki müzik eğitimi alan öğrenciler dinledikleri müzikleri tür ayırt etmeksizin çoğunluğunu beğenirken, müzik eğitimi almayan öğrencilerin Türk müziği eserlerini daha fazla beğendikleri gözlemlenmiştir. Kız öğrencilerin her iki müzik türünde beğeni düzeylerinin erkek öğrencilere oranla yüksek olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin müzik dinlemeye ayırdıkları süre ile doğru orantılı olarak araştırma kapsamında kendilerine dinletilen müzik türlerini daha fazla beğendikleri belirlenmiştir.

Hatay (2011), “*Üniversite Akademik Çevresinin Klâsik Müzik ile İlgili Beğeni Tutumları ve Akademik Alanları Arasındaki İlişki*” adlı yüksek lisans tezinde; Ankara’daki üniversitelerde görev yapmakta olan akademisyenlerin klâsik müzikle ilgili müziksel beğeni durumları ve ilgi düzeylerini, akademik alanları ile karşılaştırmayı amaçlamıştır. Araştırmada Ankara’daki üniversitelerde görev yapan 200 akademisyene 13 sorudan oluşan anket uygulanmıştır. Anket sorularının

cevaplarını içeren şıklar derecelendirilerek puanlama oluşturulmuştur. Araştırma sonuçlarına göre; katılımcıların klâsik müziğe olumlu yönde yaklaştıkları, katılımcıların sahip olduğu ekonomik ve sosyokültürel şartlarla klâsik müziğe olan ilgilerinin arasında anlamlı bir ilişki olduğu, klâsik müzik türünün Türkiye’de entellektüel kesimi temsil ettiği düşünülen akademik camia üzerinde oldukça etkili olduğu görülmektedir.

Göksel (2013), “*İlköğretim 2. Kademe Öğrencilerinin Farklı Müzik Türlerine İlişkin Tercihlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi Kars ili Örneği*” isimli yüksek lisans tezinde; ilköğretim okullarının ikinci kademesinde öğrenim gören öğrencilerin müziksel tercihlerini farklı değişkenler bakımından incelemektedir. Araştırmada 2011-2012 yıllarında Kars’taki 1’i özel, 3’ü devlet okulu olan toplam dört okulda ilköğretim ikinci kademedeki 755 öğrenciye anket uygulanmıştır. Anketlerden elde edilen bulgular frekans, yüzde, Man Whitney U ve Kruskal Wallis testleri kullanılarak yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda; devlet okullarındaki öğrencilerin en çok arabesk-fantezi türünü, en az yabancı pop müzik türünü, özel okul öğrencilerinin ise tam tersi en çok yabancı pop müzik türünü, en az arabesk-fantezi türünü dinlemeyi tercih ettikleri görülmektedir. Erkek öğrencilerin en çok arabesk-fantezi, kız öğrencilerin ise Türkçe pop müzik türünü dinlemeyi tercih ettikleri gözlemlenmiştir. Öğrencilerin müzik tercihleri sınıf bazında ele alındığında; 6. Sınıf öğrencilerinin en çok Türk Halk Müziği, 7. Sınıf öğrencilerinin Türk Sanat Müziği, 8. Sınıf öğrencilerinin ise Arabesk/Fantezi Müzik dinlemeyi tercih ettikleri gibi sonuçlar dikkat çekmektedir.

Soycan (2013), “*Konya İli Ortaöğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Müziksel Beğenileri Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma*” isimli çalışmasında; Konya ilindeki Orta Öğretim Başarı Puanı düşük, orta ve yüksek olan liselerde öğrenim gören öğrencilerin müziksel beğenileri arasındaki farklılıklar karşılaştırılmıştır. Araştırmada; Konya’da lise düzeyinde öğrenim görmekte olan 626 öğrenciye açık ve kapalı uçlu 11 sorudan oluşan anket uygulanmıştır. Anket sonuçlarında ulaşılan verilerin çözümlenmesinde frekans dağılımları ve yüzde oranlarından, açık uçlu sorularda ise yalnızca frekans dağılımlarından yararlanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; Orta Öğretim Başarı Puanı yüksek ve orta düzeydeki lise öğrencilerinin büyük çoğunluğu bir müzik çalgısı çalmakta, Orta

Öğretim Başarı Puanı düşük lise öğrencilerinin büyük çoğunluğu ise bir müzik çalgısı çalmamaktadır. Ankete katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun gitar çaldığı gözlemlenmektedir. Öğrencilerin müzik dinlemeye her fırsatta zaman ayırdıklarını belirttikleri görülmektedir. Orta Öğretim Başarı Puanı düşükten yükseğe doğru sıralandığında, Yabancı müzik dinleme oranındaki artış dikkat çekmektedir. Öğrenciler müziksel beğenilerinin konusunda en çok müziğin kendisinin, sanatçıların seslerinin ve şarkı sözlerinin etkili olduğunu ifade etmişlerdir.

Ulutürk (2008), “*Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türleri*” isimli yüksek lisans tezinde; Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi müzik bölümünde öğrenim gören öğrencilerin müziksel beğenileri, besteci ve yorumcu tercihleri ile bunları tercih nedenlerini çeşitli değişkenler açısından incelemektedir. Araştırma verilerine ulaşmak için 2007- 2008 eğitim-öğretim yılında, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi türündeki 7 okulda öğrenim gören müzik bölümü son sınıf öğrencilerine 15 kapalı, 14 açık uçlu toplam 29 sorudan oluşan anket uygulanmıştır. Anket sonuçlarından elde edilen bulgular frekans ve yüzde kullanılarak, bazı bulgular arasındaki ilişkinin anlamlılık düzeyini belirlemek amacıyla da ki-kare testi kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; öğrencileri en çok klâsik batı müziği türünü tercih ettiklerini ifade etmektedirler. Öğrencilerin sonraki tercih sıralamalarına bakıldığında ise Türk halk müziği ve Türkçe sözlü pop müzik türlerini dinlemeyi tercih ettikleri gözlemlenmektedir. Öğrencilerin müzik tercihleri konusunda aile ve arkadaş çevrelerinden önemli ölçüde etkilendiklerini ifade ettikleri gözlemlenmiştir. Öğrencilerin müziksel tercihleriyle, cinsiyet ve yatılı-gündüzlü olma durumları karşılaştırıldığında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Öğrencilerin klâsik batı müziği türünden en çok Mozart ve Bach, Türk pop müziği türünden Sezen Aksu, Türk halk müziği türünden ise Neşet Ertaş’ı dinledikleri anlaşılmaktadır.

Noyan (2012), “*Müzik Dersinin Müzik Beğenisine Göre İlköğretim Öğrencileri Üzerindeki Olumlu Olumsuz Etkilerinin Araştırılması*” isimli yüksek lisans tezinde; 2012 eğitim-öğretim yılında Sivas’taki beş İlköğretim ikinci kademe okulunda öğrenim gören öğrencilerinin müziksel beğenileri ve müzik dersine karşı tutumlarını belirlemeye yönelik tespitlerde bulunmayı amaçlamaktadır. Araştırma kapsamında 660 öğrenciye anket uygulanmıştır. Anket sonuçlarından elde edilen

bulguların frekans ve yüzde değerleri kullanılarak yorumlanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; öğrencilerin büyük çoğunluğunun müzik dersini sevmektedir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu gelecekte müzik öğretmeni olmayı düşünmemektedir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu müzik derslerine müzik öğretmenin girmesini tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu müzik derslerinin gerekli olduğunu belirtmişlerdir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu müzik dersinin kendilerine olumlu ve faydalı bir ders olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu müziksel becerilerini tam anlamıyla sergileyemediklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin yarısı müzik derslerinin kendilerini rahat hissetmelerini sağladığını söyledikleri gözlemlenmiştir. Öğrenciler müzik öğretmenlerinin derslerde kendilerine güncel müziklerden örnekler sunmasının dersin daha verimli ve eğlenceli olabileceğini ifade ettikleri görülmektedir.

Kayhan (2011), “*Üniversite Öğrencilerinin Klâsik Müzik İle İlgili Beğeni Tutumları*” isimli çalışmada; üniversite öğrencilerinin klâsik müziğe yönelik beğeni durumlarını incelemek amacıyla Ankara’da bulunan benzer özellikte dört farklı üniversitede öğrenim gören 273 öğrenciye 16 sorudan oluşan anket uygulaması yapılmıştır. Anketlerden elde edilen bulgular, SPSS programı ile istatistiksel tablo haline getirilerek yorumlanmaya çalışılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; öğrencilerin klâsik müzik türünü dinleme oranının düşük olduğu gözlemlenirken buna karşın öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun rock müzik türünü dinlemeyi tercih ettikleri anlaşılmaktadır. Öğrencilerinin günlük yaşamlarında klâsik müzik türüne ilişkin müziksel faaliyetlere katılımlarının oldukça düşük olduğu gözlemlenmektedir. Uygulanan anket sonuçlarına göre; öğrenciler klâsik müzik türünün kendilerinde dinlendirici, rahatlatıcı hisler uyandırdığını ifade etmeleri dikkat çeken bulgular arasındadır. Öğrenciler klâsik müziğin değerli olduğunu ve bu müzik türünün diğer müzik türlerine kıyasla sanatsal açıdan daha üst düzeyde olduğunu düşünmektedirler. Öğrencilerin büyük çoğunluğu rahatlamak, keyif almak, adaptasyon sağlamak ve sanatsal doyuma ulaşmak amacıyla bu müzik türünü dinlemeyi tercih ettiklerini belirtmektedir. Katılımcıların yarısı derslerine çalışırken klâsik müzik dinlediklerini ve klâsik müziğin eğitim yaşantılarına olumlu yönde katkı sağladığını ifade etmektedirler.

Kuyucu (2010), “*Ortaöğretimde Öğrenim Gören Öğrencilerin Türk Sanat Müziğine Yaklaşımı*” adlı yüksek lisans tezinde; ortaöğretim öğrencilerinin Türk sanat müziğine olan ilgilerini ve bu müzik türü hakkındaki bilgi seviyelerini belirlemeyi hedeflemiştir. İstanbul’da faaliyet gösteren 18 lisede farklı sınıf düzeylerinde öğrenim görmekte olan 7200 öğrenciye 3 bölüm ve 24 sorudan oluşan anket uygulanmıştır. Anket sonuçlarından elde edilen verilerin analizinde NCSS 2007 ve PASS 2008 İstatistiksel paket programdan yararlanılmıştır. Çalışmada kullanılan ankete ilişkin sonuçlar yorumlanırken sıklık analizi ve niteliksel verilerin kıyaslanmasında Ki-Kare testi kullanılmıştır. Çalışmanın önem düzeyi %5 olarak belirlenmiştir. Araştırmanın sonucunda; öğrencilerin büyük çoğunluğunun Türk sanat müziği türünü dinlemeyi tercih etmedikleri gözlemlenmiştir. Gelir düzeyi düşük öğrencilerin Türk Sanat Müziğine daha fazla ilgi duymaları dikkat çekmektedir. Öğrencilerin çok büyük bir kısmını Zeki Müren ve Müzeyyen Senar dışındaki Türk Sanat Müziği sanatçılarından haberdar olmadıklarını ifade etmektedirler.

Biricik (2007), “*İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Müzikal Bilgi Düzeyi İle Müzikal Beğenileri Arasındaki İlişki*” isimli çalışmasında; ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin müziksel bilgi seviyesi ve müziksel beğenileri arasındaki ilişkinin tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırma ile ilgili verileri elde etmek için İstanbul’un çeşitli ilçelerinde faaliyet gösteren iki özel, bir devlet okulu olmak üzere toplam üç okulda 2006–2007 eğitim-öğretim yılında öğrenim görmekte olan 300 ilköğretim ikinci kademe öğrencisine anket uygulanmıştır. Anketler sonucunda ulaşılan bilgilerin yüzde ve frekans değerleri hesaplanmıştır. Verilerin analizi için Pearson Korelasyon Katsayısı, varyans analizi ve T testi metotlarına başvurulmuştur. Araştırmanın sonuçlarına göre; öğrencilerin müzik dinlemeyi çok sevdiklerini, müzik dinlemeye gün içerisinde zaman ayırdıklarını, müzik tercihleri konusunda arkadaşlarından etkilenmediklerini ifade etmişlerdir. Bunların yanı sıra öğrencilerin sosyoekonomik seviyelerinin müziksel beğenilerini etkilemediği gözlemlenmiştir. Öğrencilerin sınıf düzeyinin müziksel bilgi düzeyine etki etmediği de araştırmanın önemli bulgularındandır.

1.8. Problem Cümlesi ve Alt problemler

Araştırmanın problem cümlesi; “Ortaöğretim öğrencileri hangi müzik türlerini, ne ölçüde dinlemeyi tercih etmektedirler?” olarak belirlenmiştir. Araştırmanın alt problemleri aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

1. Ortaöğretim öğrencileri hangi müzik türlerini ne sıklıkta dinler?
2. Ortaöğretim öğrencilerinin okulda-okul dışında müziksel etkinliklere katılma sıklıkları ne düzeydedir?
3. Ortaöğretim öğrencilerinin müzik dinleme tercihlerini etkileyen faktörler nelerdir?
4. Ortaöğretim öğrencileri müzik dinlemek için en çok hangi teknolojik aracı kullanırlar?
5. Ortaöğretim öğrencileri hangi amaçla müzik dinlemektedir?

1.9. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma; Sivas ili Zara ilçesinde farklı türde liselerde farklı sınıf seviyelerinde eğitim-öğretim gören öğrencilerin müziksel beğeni ve tercihlerini belirlemeyi, müzik türlerinin öğrenciler arasında ne sıklıkla dinlendiğini, dinledikleri müzik türleri konusunda tercihlerini hangi etkenlerin etkilediğini tespit etmeyi, demografik bilgileri açısından incelemeyi ve karşılaştırmayı amaçlamaktadır. Araştırmada nispeten küçük bir örneklemden yola çıkarak bölgenin bu konuya ilişkin genel durumu hakkında çıkarımlar yapmak amaçlanmıştır.

1.10. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma; lise çağındaki öğrencilerin müzik türlerine ilgilerini ve beğenilerini ölçmenin yanı sıra bu ilgi ve beğeni durumlarını etkileyen etkenlerin neler olabileceğini ve ne ölçüde etkilediğini belirlemek ve cinsiyet, okul türü, sınıf düzeyi, ekonomik durum gibi değişkenler bakımından karşılaştırarak bir durum değerlendirmesi ortaya koyması bakımından önemlidir. Yurdumuzdaki okullarda

gençlerimize kazandırılması beklenen müziksel kazanımların ne ölçüde hedeflerine ulaştığı, teknolojik gelişmeler doğrultusunda tüketime dayalı pazarlama anlayışının hâkim olduğu dünyamız genelinde yaygınlaşan müzik türlerinin gençlerimiz üzerinde ne ölçüde etkili olduğu konusunda fikirler öne sürmesi bakımından da oldukça önemlidir. Ayrıca araştırmanın genç bireylere eğitim-öğretim yaşantılarında geniş bir müziksel kültür birikimi kazandırılması konusunda çözüm önerileri sunması bakımından önemli olduğu düşünülmektedir.

1.11. Sayıtlar

Araştırmada kullanılan istatistikî yöntemlerin araştırma konusuna uygun olduğu, araştırma örneklemini oluşturan ortaöğretim öğrencilerinin müziksel beğenilerini belirlemek amacıyla hazırlanan anketi doğru ve objektif bir şekilde yanıtladıkları, araştırma neticesinde ulaşılan verilerin analizinde kullanılan yöntemlerin belirlenen problemin sınırlanmasında yeterli olduğu, belirlenen örneklemin araştırma evrenini temsilinde yeterli özelliklere sahip olduğu varsayılmıştır.

1.12. Sınırlılıklar

Araştırma Sivas İli Zara İlçesi'nde Anadolu Lisesi, Fen Lisesi, İmam Hatip Lisesi ve Çok Programlı Lisede 2016-2017 yılları arasında öğrenim görmekte olan toplam 727 öğrenciyle sınırlandırılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Betimsel bir araştırma niteliğinde olan bu çalışmada anket ve tarama yöntemi kullanılmıştır. Karasar (2012: 77) tarama modellerini bünyesinde birçok unsuru barındıran bir evrenin tamamını veya bir kısmını ele alarak çalışma grubuna yöneltilen sorular yardımıyla geçmişteki ya da günümüzdeki mevcut bir durumu kendine has yönleriyle olduğu gibi anlatmayı hedefleyen araştırma tekniği olarak tanımlamaktadır.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Sivas ili Zara ilçesinde eğitim-öğretim görmekte olan ortaöğretim öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Sivas ili Zara ilçesinde faaliyet göstermekte olan Millî Eğitim Bakanlığı bünyesindeki Anadolu Lisesi, Fen Lisesi, İmam Hatip Lisesi ve Çok Programlı Lise olmak üzere resmi dört lisede, farklı sınıf seviyelerinde öğrenim görmekte olan 727 öğrenci ile sınırlandırılmıştır. Aşağıdaki tablolarda, araştırmanın örneklemini oluşturan öğrencilerin cinsiyet, okul türü, sınıf düzeyi ve ekonomik durumlarına ait frekans (f) ve yüzde değerleri (%) gösterilmektedir.

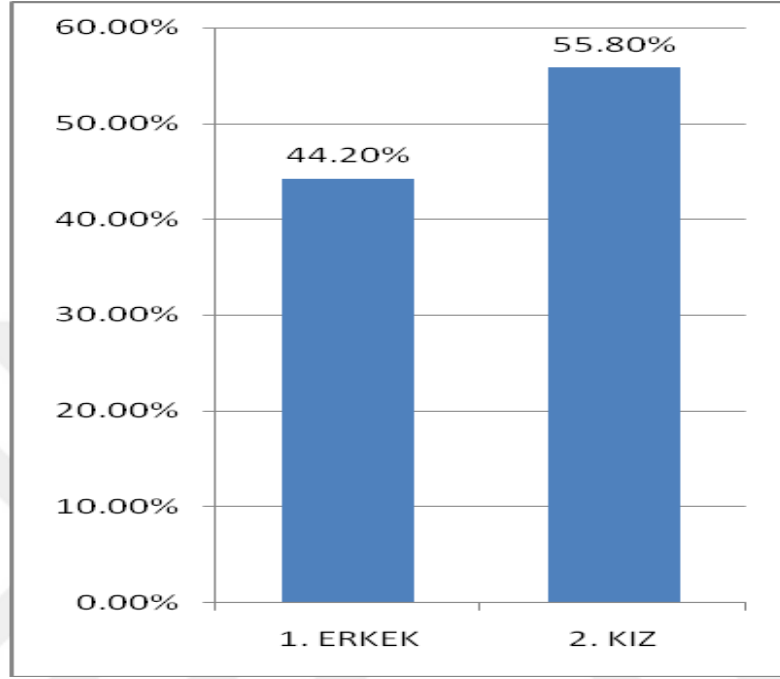
2.2.1. Çalışma Grubunun Cinsiyete Göre Dağılımı

Çalışma grubunun cinsiyet değişkeni açısından dağılımı Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Cinsiyete Göre Dağılım

<i>Cinsiyet</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Kız	406	55,8
Erkek	321	44,2
<i>Toplam</i>	<i>727</i>	<i>100</i>

Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet dağılımına bakıldığında (çalışma grubu) örneklemin %55,8' inin (406) kız öğrencilerden, %44,2' sinin (321) erkek öğrencilerden oluştuğu görülmektedir.

Grafik 1. Cinsiyete Göre Dağılım

Grafik 1'de çalışma grubunun cinsiyete göre dağılımı yüzde değerleri ile gösterilmiştir. Buna göre çalışma grubunun çoğunluğunu (yaklaşık %56) kız öğrencilerin oluşturduğu gözlemlenmektedir.

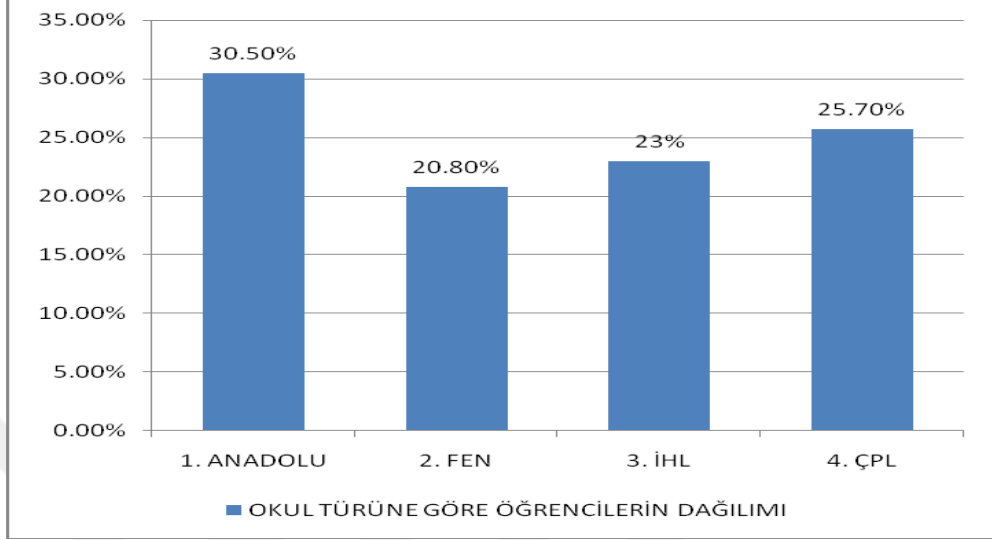
2.2.2. Çalışma Grubunun Okul Türüne Göre Dağılımı

Çalışma grubunun okul türü değişkeni açısından dağılımı Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Okul Türüne Göre Dağılım

Okul Türü	<i>f</i>	%
Anadolu Lisesi	222	30,5
Fen Lisesi	151	20,8
İmam Hatip Lisesi	167	23,0
Çok Programlı Lise	187	25,7
<i>Toplam</i>	727	100

Ankete katılan öğrencilerin %30,5 (222)'i Anadolu Lisesinde, %20,8'i (151) Fen Lisesinde, %23'ü (167) İmam Hatip Lisesinde, %25,7'si (187) Çok Programlı Lisede öğrenim görmektedir.

Grafik 2. Okul Türüne Göre Dağılım

Grafik 2’de çalışma grubunun okul türüne göre dağılımı yüzde değerleri ile gösterilmiştir. Buna göre çalışma grubu sırasıyla Anadolu Lisesi, Çok Programlı Lise, İmam Hatip Lisesi ve Fen Lisesi öğrencilerinden oluşturmaktadır.

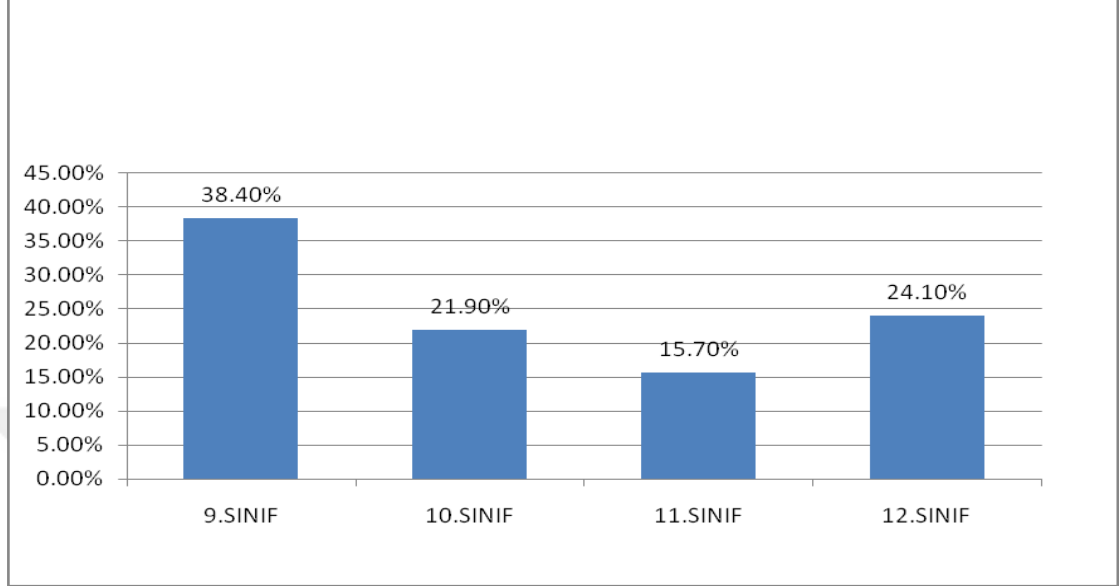
2.2.3. Çalışma Grubunun Sınıf Düzeyine Göre Dağılımı

Çalışma grubunun sınıf düzeyi değişkeni açısından dağılımı Tablo 3’de gösterilmiştir.

Tablo 3. Sınıf Düzeyine Göre Dağılım

Sınıf Düzeyi	<i>f</i>	%
9. sınıf	279	38,4
10. sınıf	159	21,9
11. sınıf	114	15,7
12. sınıf	175	24,1
<i>Toplam</i>	<i>727</i>	<i>100</i>

Ankete katılan öğrencilerin %38,4'ü (279) 9.sınıf, %21,9'u (159) 10.sınıf, %15,7'si (114) 11.sınıf, %24,1'i (175) 12.sınıfta öğrenim görmektedir.

Grafik 3. Sınıf Düzeyine Göre Dağılım

Grafik 3'te çalışma grubunun sınıf düzeyine göre dağılımı yüzde değerleri ile gösterilmiştir. Buna göre çalışma grubunun sırasıyla; 9.sınıf, 12.sınıf, 10.sınıf ve 11.sınıf öğrencilerden oluştuğu görülmektedir.

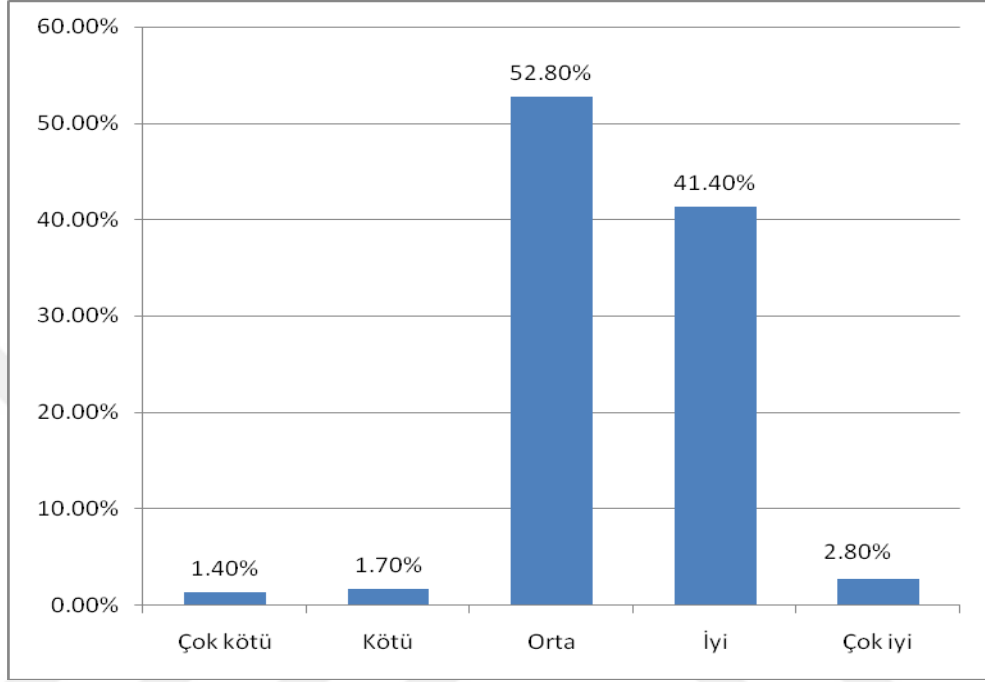
2.2.4. Çalışma Grubunun Ekonomik Duruma Göre Dağılımı

Çalışma grubunun ekonomik durum değişkeni açısından dağılımı Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Ekonomik Duruma Göre Dağılım

<i>Ekonomik Durum</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Çok kötü	10	1,4
Kötü	12	1,7
Orta	384	52,8
İyi	301	41,4
Çok iyi	20	2,8
<i>Toplam</i>	<i>727</i>	<i>100</i>

Ankete katılan öğrencilerin ekonomik durumlarıyla ilgili olarak; %1,4'ünün (10) çok kötü, %1,7'sinin (12) kötü, %52,8'inin (384) orta, %41,4'ünün (301) iyi, %2,8'inin (20) ise çok iyi olduğunu belirttikleri görülmektedir.

Grafik 4. Ekonomik Duruma Göre Dağılım

Grafik 4'te çalışma grubunun ekonomik durumlarına göre dağılımı yüzde değerleri ile gösterilmiştir. Buna göre çalışma grubunun büyük çoğunluğunu orta ve iyi ekonomik düzeye sahip öğrencilerin oluşturduğu görülmektedir.

2.3. Veri Toplama Teknikleri

Aşağıdaki başlıklarda çalışma grubunun müziksel beğeni ve tercihlerini tespitinde kullanılan anket ve verilerin analizinde kullanılan teknikler tanıtılmıştır.

2.3.1. Veri Toplama Aracı

Araştırma ile ilgili verilere ulaşmak için 5’li Likert ölçeği kullanılarak çoktan seçmeli 19 sorudan oluşturulmuş müzik tercihi ve beğenisi anketi uygulanmıştır. Söz konusu anket oluşturulurken daha önce ilgili alanda yapılan çalışmaların literatür taraması yapılmış ve istatistik alanında uzman öğretim elemanının görüşlerinden yararlanılmıştır. Anketi oluşturan sorulardan 4 tanesi katılımcıların demografik özelliklerini, 8 tanesi hangi müzik türlerini ne sıklıkta dinlediklerini, geriye kalan 7 tanesi ise müzik tercihleri konusunda ne gibi etkenlerden etkilendiklerini ortaya koymaya yönelik sorulardan oluşmaktadır.

2.3.2. Verilerin Analizi

Anketlerden elde edilen verilere öncelikle frekans analizi yapılmış, daha sonra demografik bilgilere göre Mann Whitney U testi (bağımsız iki örneklem testi) ve Kruskal-Wallis testi (ikiden fazla bağımsız örneklem testi) kullanılmıştır. Ayrıca, Kruskal-Wallis testi sonucunda aralarında anlamlı farklılık bulunan değişkenlere ikili karşılaştırma testi olan Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Çalışmada elde edilen verilerin kategorik olmasından, bir sıralama belirtmesinden ve toplam puanları olmamasından dolayı analiz sürecinde parametrik olmayan Mann Whitney U ve Kruskal-Wallis testleri uygulanmıştır. Frekans analizleri gerekli grafiklerle de gösterilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde Müzik Tercihi ve Beğenisi Anketi'ne ilişkin bulgular ve yorumlar araştırmanın alt problemlerine göre sıralanarak sunulmuştur.

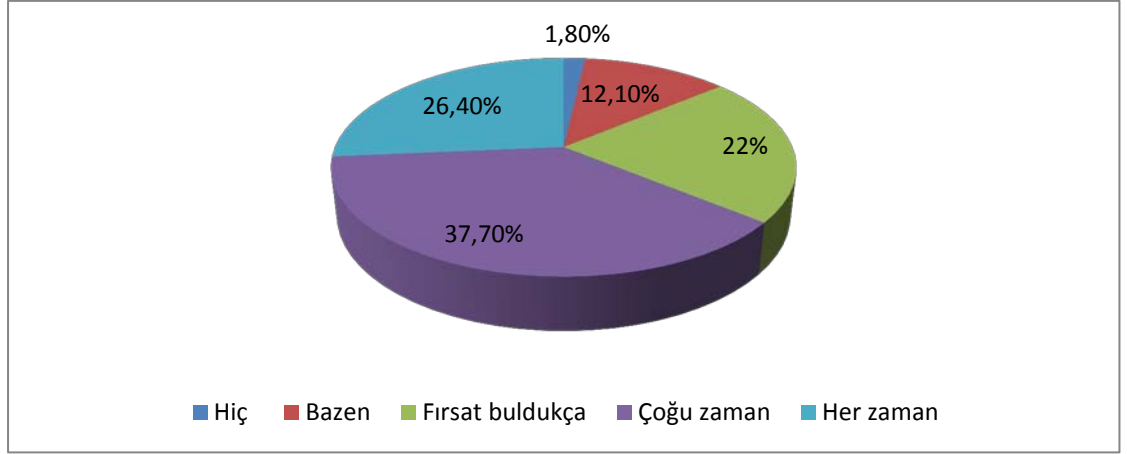
3.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine (Tercih Edilen Müzik Türlerinin Dinlenme Sıklığı) Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın birinci alt probleminde “Ortaöğretim Öğrencileri Ne Sıklıkta Müzik Dinler?” sorusuna yanıt aranmaktadır. Çalışma grubunun “Ne sıklıkta müzik dinlersiniz?” sorusuna verdikleri yanıtlara ilişkin dağılım Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5. Ortaöğretim Öğrencilerinin Müzik Dinleme Sıklığı

	<i>f</i>	%
Hiç	13	1,8
Bazen	88	12,1
Fırsat buldukça	160	22,0
Çoğu zaman	274	37,7
Her zaman	192	26,4
<i>Toplam</i>	<i>727</i>	<i>100</i>

Tablo 5 incelendiğinde çalışma grubunun büyük çoğunluğunun çoğu zaman müzik dinledikleri, çok küçük bir kısmının ise hiç müzik dinlemediği anlaşılmaktadır.

Grafik 5. Ortaöğretim Öğrencilerinin Müzik Dinleme Sıklığı

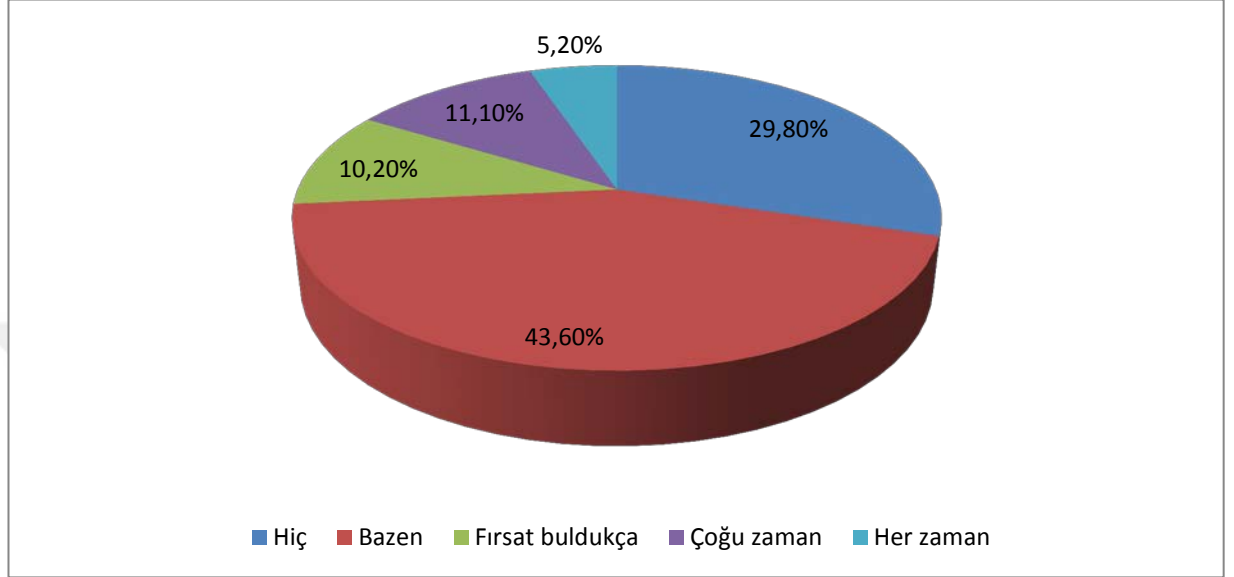
Grafik 5'te çalışma grubunun müzik dinleme durumuna göre dağılımı yüzde değerleri ile gösterilmiştir. Elde edilen verilerden çalışma grubundaki öğrencilerin yaşamlarında müzik dinlemeye önemli ölçüde yer verdikleri anlaşılmaktadır. Biricik (2007) ve Soyacan (2013)'in çalışmalarında da benzer nitelikteki soruda ortaya çıkan sonuçlar araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir.

Çalışma grubunun hangi müzik türlerini ne sıklıkla dinlediklerine ilişkin dağılım Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Müzik Türleri Açısından Ortaöğretim Öğrencilerinin Müzik Dinleme Sıklığı

Müzik Türü	Dinleme Sıklığı						Toplam
	Hiç	Bazen	Fırsat buldukça	Çoğu zaman	Her zaman		
Türk Halk Müziği	<i>f</i>	217	317	74	81	38	727
	%	29,8	43,6	10,2	11,2	5,2	100
Türk Sanat Müziği	<i>f</i>	276	297	80	48	26	727
	%	38,0	40,8	11,0	6,6	3,6	100
Arabesk-Fantezi Müzik	<i>f</i>	215	234	93	120	65	727
	%	29,6	32,2	12,8	16,5	8,9	100
Türk Pop Müzik	<i>f</i>	73	185	105	237	127	727
	%	10,1	25,4	14,4	32,6	17,5	100
Rock-Anadolu Rock Müzik	<i>f</i>	299	228	79	76	45	727
	%	41,1	31,4	10,9	10,5	6,1	100
Klâsik Batı Müziği	<i>f</i>	408	207	66	38	8	727
	%	56,1	28,5	9,1	5,2	1,1	100
Yabancı Pop Müzik	<i>f</i>	201	241	105	116	64	727
	%	27,6	33,2	14,4	16,0	8,8	100

Tablo 6'ya göre çalışma grubunun büyük çoğunluğunun Türk Halk Müziği türünü bazen dinledikleri, yine büyük bir kısmının ise bu müzik türünü hiç dinlemedikleri, çok küçük bir kısmının ise her zaman dinledikleri görülmektedir.

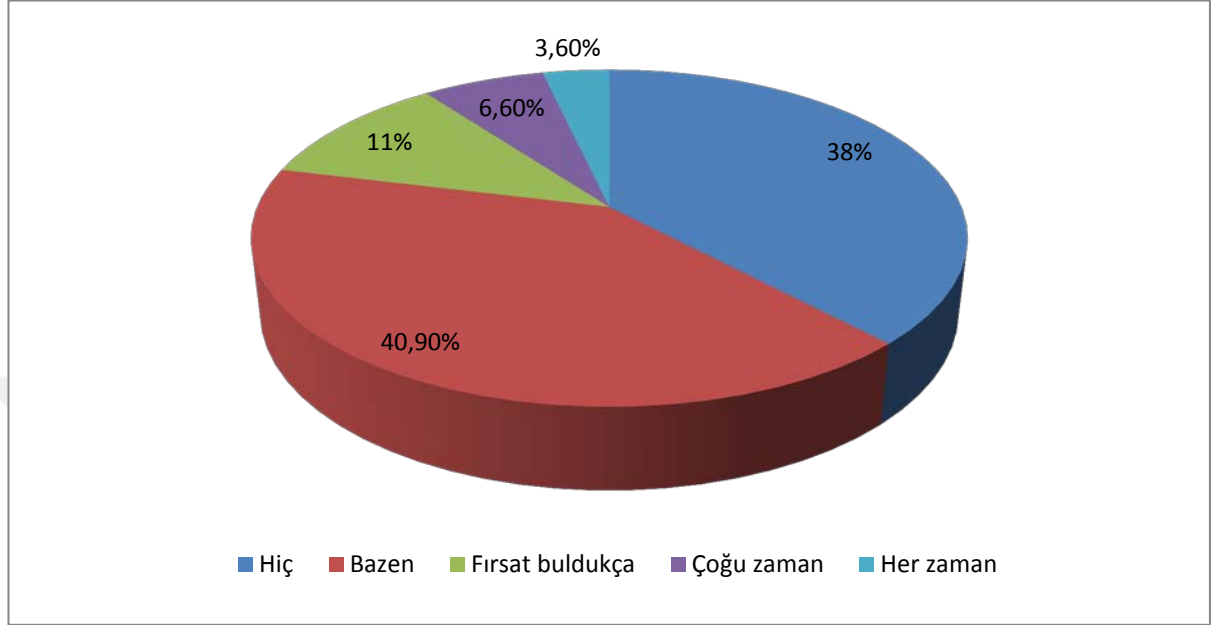

Grafik 6. Ortaöğretim Öğrencileri Ne Sıklıkta Türk Halk Müziği Dinler?

Grafik 6'da çalışma grubunun Türk Halk Müziği dinleme durumuna göre dağılımı yüzde değerleri ile gösterilmiştir. Buna göre çalışma grubunun çoğunluğunun bu müzik türünü dinlemeyi tercih etmedikleri gözlemlenirken, büyük çoğunluğunun ise bazen dinlemeyi tercih ettikleri, çok küçük bir kısmının da her zaman dinlemeyi tercih ettikleri gözlemlenmektedir. Yine bu müzik türünü fırsat buldukça ve çoğu zaman dinleyenlerin ise çalışma grubunun çok küçük bir dilimini oluşturdukları anlaşılmaktadır. Doğan (2008) ve Bulut (2011)'un çalışmalarındaki benzer nitelikteki sorularda ulaşılan bulguların araştırma ile örtüşen sonuçlar verdiği anlaşılmaktadır. Ortaöğretim öğrencilerinin Türk Halk Müziği türünü dinlemeyi az tercih etmelerinde bu müzik türünün basın ve yayın organlarında yeterince yer bulmaması durumunun etkili olduğu söylenebilir.

Tablo 6 incelendiğinde çalışma grubunun büyük çoğunluğunun Türk Sanat Müziği türünü bazen dinledikleri, yine büyük bir kısmının ise bu müzik türünü hiç

dinlemedikleri anlaşılmaktadır. Çalışma grubunun çok küçük bir kısmının ise bu müzik türünü her zaman dinledikleri anlaşılmaktadır.

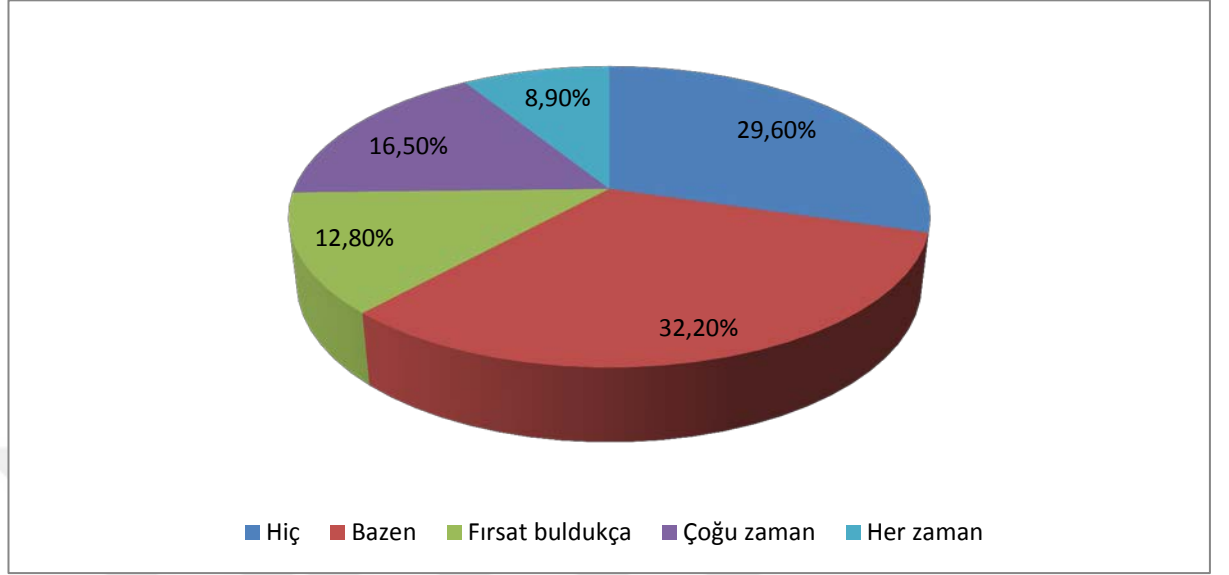

Grafik 7. Ortaöğretim Öğrencileri Ne Sıklıkta Türk Sanat Müziği Dinler?

Grafik 7’de çalışma grubunun Türk Sanat Müziği dinleme durumuna göre dağılımı yüzde değerleri ile gösterilmiştir. Buna göre çalışma grubunun büyük bir kısmının bu müzik türünü bazen dinleyen ve hiç dinlemeyenlerin oluşturduğu görülürken, çok küçük bir kısmını ise fırsat buldukça, çoğu zaman ve her zaman dinleyenlerin oluşturduğu görülmektedir. Kuyucu (2010), Bulut (2011), Doğan (2008), Göksel (2013) ve Soycan (2013)’ın çalışmalarında da benzer şekilde Türk Sanat Müziği türünün öğrencilerce çok fazla tercih edilmediği görülmektedir. Bu müzik türünün gençler arasında yeterince tercih edilmemesinde genç insanların bu müzik türünü anlayıp özümseyecek düzeyde kültürel birikime henüz sahip olmamaları, gençlerin içerisinde buldukları hareketli ve değişken duygu durumları ile bu müzik türünü örtüştürememeleri gibi etkenlerin etkili olduğu düşünülebilir.

Tablo 6’ya göre çalışma grubunun büyük çoğunluğunun Arabesk-Fantezi müzik türünü bazen dinlediklerini, yine büyük bir çoğunluğunun ise bu müzik türünü

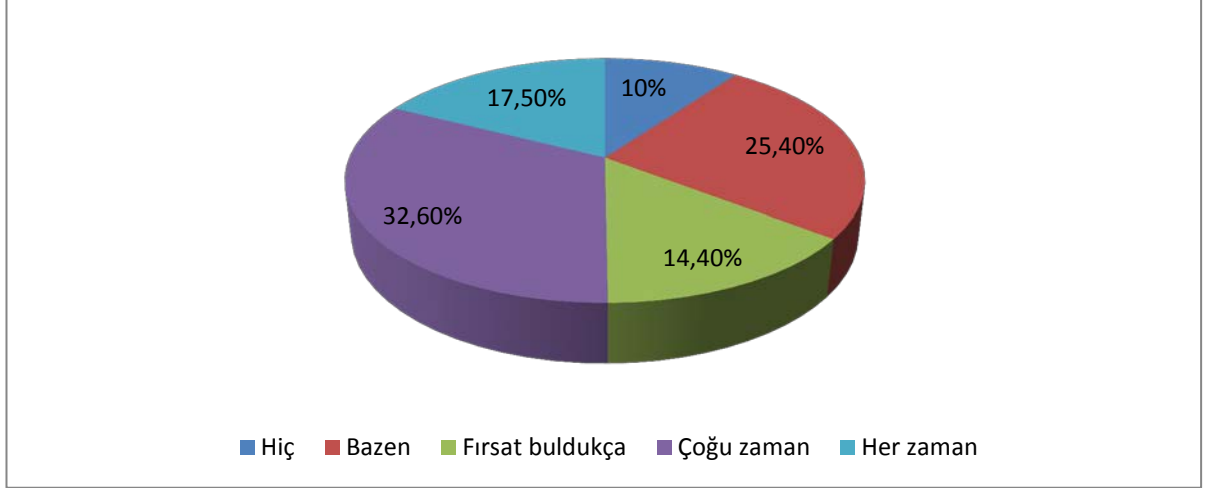
hiç dinlemediklerini ifade ettikleri anlaşılmaktadır. Çalışma grubunun yaklaşık %10'luk kesimi Arabesk-Fantezi Müziği her zaman dinlediklerini belirtmektedirler.

Grafik 8. Ortaöğretim Öğrencileri Ne Sıklıkta Arabesk-Fantezi Müziği Dinler?

Grafik 8'de çalışma grubunun Arabesk-Fantezi müziği dinleme durumuna göre dağılımı yüzde değerleri ile gösterilmiştir. Çalışma grubunun geneline bakıldığında bu müzik türünü her zaman dinleyenlerin çalışma grubunun çok küçük bir kısmını oluşturduğu dikkat çekmektedir.

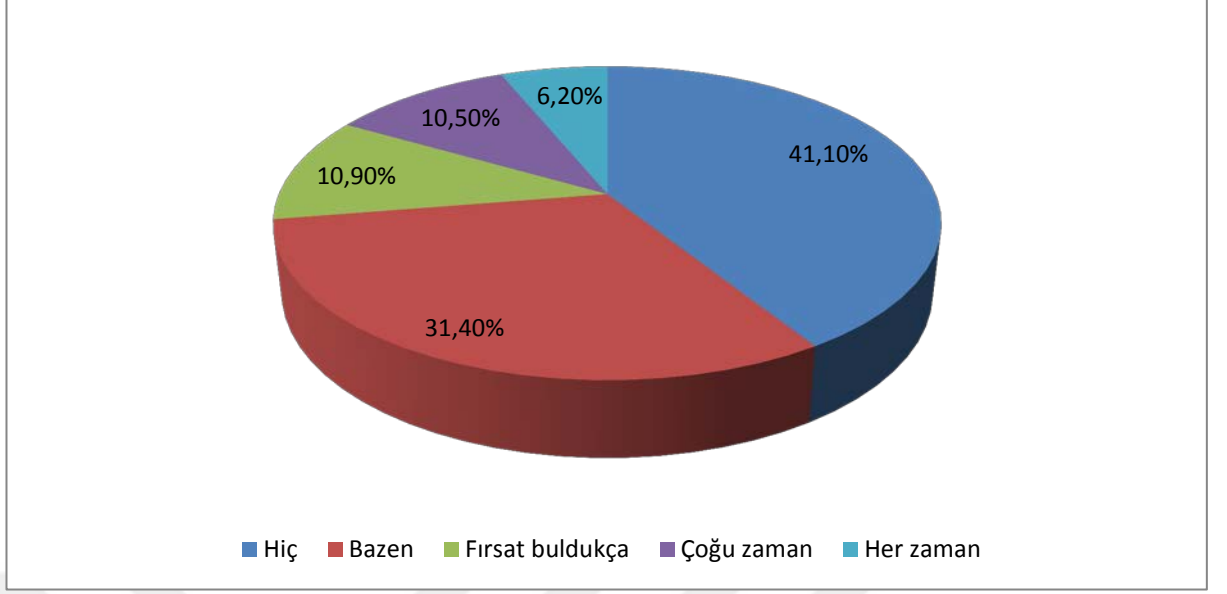
Tablo 6'ya göre çalışma grubunun büyük çoğunluğunun çoğu zaman Türkçe Pop Müzik dinledikleri görülmektedir.

Grafik 9. Ortaöğretim Öğrencileri Ne Sıklıkta Türkçe Pop Müzik Dinler?

Grafik 9’da çalışma grubunun Türkçe Pop Müzik dinleme durumuna göre dağılımı yüzde değerleri ile gösterilmiştir. Buna göre çalışma grubunun popüler olan müzikleri dinlemeyi diğer türlere kıyasla daha fazla tercih ettikleri anlaşılmaktadır. Bulut (2011) ve Doğan (2008)’in çalışmalarındaki benzer nitelikteki sorularda ulaşılan bulgulara göre de öğrencilerin en çok tercih ettikleri müzik türlerinin başında Türkçe pop müzik türü gelmektedir. Bu müzik türünün basın ve yayın organları ile kitle iletişim araçlarında diğer müzik türlerine kıyasla daha çok yer alması ve popüler müziklerin sürekli tekrar eden akılda kalıcı yapıda ürünler olması gençler etkili olduğunu söylemek mümkündür.

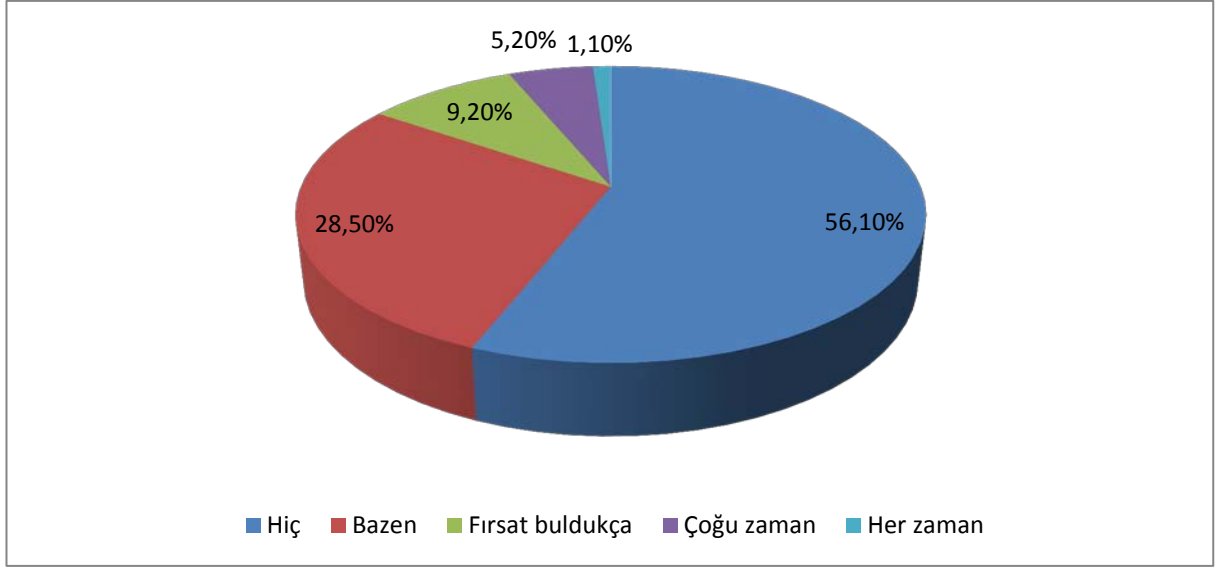
Tablo 6 incelendiğinde çalışma grubunun büyük çoğunluğunun Rock-Anadolu Rock müzik türünü hiç dinlemediklerini belirttikleri, yine büyük bir kısmının ise bazen bu müzik türünü dinlediklerini belirttikleri görülmektedir.

Grafik 10. Ortaöğretim Öğrencileri Ne Sıklıkta Rock-Anadolu Rock Müzik Dinler?

Grafik 10’da çalışma grubunun Rock-Anadolu Rock Müzik türünü dinleme durumuna göre dağılımı yüzde değerleri ile gösterilmiştir. Buna göre çalışma grubunun yaklaşık %20’sinin bu müzik türünü fırsat buldukça ve çoğu zaman dinleyenlerden oluştuğu, çok az bir kısmının ise her zaman dinleyenlerden oluştuğu gözlemlenmektedir.

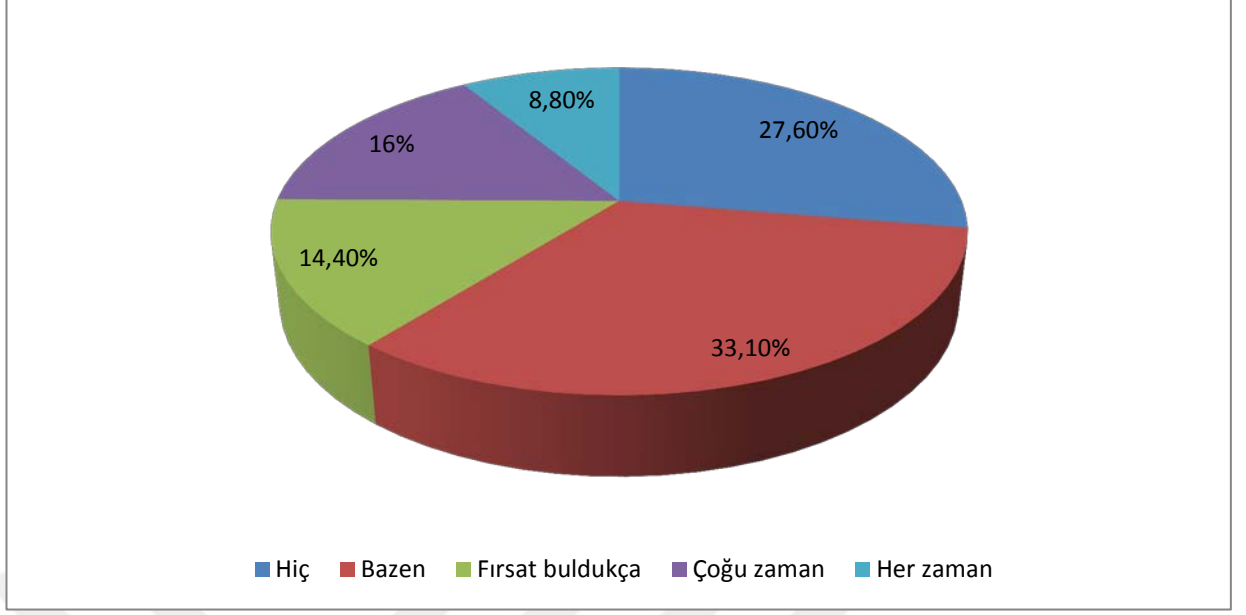
Tablo 6’ya bakıldığında çalışma grubunun çok az bir kısmının Klâsik Batı Müziği dinlediği, yarıdan fazlasının ise bu müzik türünü hiç dinlemediği görülmektedir.

Grafik 11. Ortaöğretim Öğrencileri Ne Sıklıkta Klâsik Batı Müziği Dinler?

Grafik 11’de çalışma grubunun Klâsik Batı Müziği dinleme durumuna göre dağılımı yüzde değerleri ile gösterilmiştir. Grafiğe bakıldığında çalışma grubun oluşturanların bu müzik türüne karşı ilgilerinin çok az olduğu söylenebilir. Bu müzik türünün çalışma grubunca az tercih ediliyor oluşu Bulut (2011), Doğan (2008), Koç (2015) ve Soycan (2013)’ın çalışmalarının bulguları ile benzerlik göstermektedir. Ulutürk (2008)’ün çalışmasında ise Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin diğer çalışmaların aksine en çok bu müzik türünü tercih ettiği dikkat çekmektedir. Bütün bu bulgulara bakıldığında nitelikli müzik eğitiminin bireylerin müzik tercihlerinde önemli ölçüde etkili olduğu görülmektedir. Bu müzik türünün yurdumuzdaki belli bir sosyo-kültürel düzeydeki bireylerce tercih edildiği de göz önünde bulundurulursa çalışma grubundaki öğrenciler tarafından da fazla tercih edilmemesinde yaşadıkları yerleşim bölgesinin ve sosyo-kültürel durumlarının etkili olduğu düşünülebilir.

Tablo 6’ya göre çalışma grubunun büyük çoğunluğu bazen Yabancı Pop Müzik dinlemektedirken yine büyük bir çoğunluk bu müzik türünü hiç dinlememektedir.

Grafik 12. Ortaöğretim Öğrencileri Ne Sıklıkta Yabancı Pop Müzik Dinler?

Grafik 12’de çalışma grubunun Yabancı Pop Müzik dinleme durumuna göre dağılımı yüzde değerleri ile gösterilmiştir. Çalışma grubunun büyük bir kısmının bu müzik türünü bazen dinleyen ve hiç dinlemeyenlerden oluştuğunu söylemek mümkündür. Çalışma grubunun yaklaşık %9’luk bölümü bu müzik türünü her zaman dinlediğini ifade ettikleri gözlemlenmektedir.

3.1.1. Tercih Edilen Müzik Türlerini Dinleme Durumlarının Demografik Değişkenlere Göre Karşılaştırılması

Araştırmanın bu bölümünde çalışma grubundaki öğrencilerin tercih ettikleri müzik türlerinin ve dinlenme sıklıklarının cinsiyet, okul türü, sınıf düzeyi ve ekonomik durum değişkenleri açısından karşılaştırılarak, ne düzeyde farklılıklar gösterdiklerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Ortaöğretim öğrencilerinin Türk Halk Müziği tercihlerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı biçimde bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için toplanan veriler üzerinden Mann Whitney U testi yapılmıştır.

Tablo 7. Türk Halk Müziği Tercihinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

	N	S.T.	O.S.	U	z	p
Cinsiyet						
Kız	406	139983,00	344,79			
Erkek	321	124645,00	388,30	57362,000	- 2,944	,003

Tablo 7'ye bakıldığında cinsiyet açısından öğrencilerin Türk Halk Müziği dinleme durumlarının farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır. Sonuçta erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre Türk Halk Müziği türünü daha fazla dinlediği ifade edilebilir.

Ortaöğretim öğrencilerinin Türk Halk Müziği dinleme tercihlerinin okul türü, ekonomik durum, sınıf düzeyi açısından anlamlı biçimde bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için toplanan veriler üzerinden Kruskal Wallis testi yapılmıştır.

Tablo 8'de görüldüğü okul türü değişkeni açısından öğrencilerin Türk Halk Müziği dinleme durumları farklılık göstermektedir. Farklılığın hangi okul türünden kaynaklandığını bulmak için Mann-Whitney U testi ile yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda Anadolu Lisesi öğrencileri ile Çok Programlı Lise öğrencileri arasında fark olduğu görülmektedir. Çok Programlı Lisede Türk Halk Müziğinin Anadolu

Lisesine göre daha çok dinlendiği tespit edilmiştir. Aynı zamanda Fen Lisesi öğrencileri ile Çok Programlı Lise öğrencileri arasında da farklılık olduğu gözlemlenmiştir ve yine Çok Programlı Lisede Türk Halk Müziğinin daha çok dinlendiği gözlemlenmiştir. Göksel (2013)'in çalışmasında resmi okulda okuyan öğrencilerin özel okulda okuyan öğrencilere kıyasla Türk Halk Müziği dinlemeyi daha çok tercih ettikleri görülmektedir. Çalışma okul türünün öğrencilerin dinlemeyi tercih ettikleri müzik türünde etkili olması bakımından Göksel (2013)'in çalışmasıyla benzer sonuçlar ortaya koymaktadır.

Tablo 8 incelendiğinde ekonomik durum değişkeni ile öğrencilerin Türk Halk Müziği dinleme durumları farklılık göstermediği görülmektedir.

Sınıf düzeyi değişkeni açısından Tablo 8 incelendiğinde öğrencilerin Türk Halk Müziği dinleme durumları farklılık göstermediği anlaşılmaktadır.

Tablo 8. Türk Halk Müziği Tercihinin Okul Türü, Ekonomik Durum, Sınıf Düzeyin Göre Karşılaştırılması

	N	S.O.	X ²	sd	P	Fark
Okul Türü						
Anadolu Lisesi	222	349,64				
Fen Lisesi	151	341,39				
İmam Hatip Lisesi	167	368,48	7,902	73	,048	4>1
Çok Programlı Lise	187	395,30				4>2
Toplam	727					
Ekonomik Durum						
Çok Kötü	10	355,85				
Kötü	12	472,96				
Orta	384	376,26	8,026	4	,091	
İyi	301	346,38				
Çok İyi	20	332,38				
Toplam	727					
Sınıf Düzeyi						
9. sınıf	279	352,61				
10. sınıf	159	362,75				
11. Sınıf	114	364,59	2,530	3	,470	
12. Sınıf	175	382,91				
Toplam	727					

Ortaöğretim öğrencilerinin Türk Sanat Müziği tercihlerinin cinsiyete göre anlamlı biçimde bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için toplanan veriler üzerinden Mann Whitney U testi yapılmıştır.

Tablo 9. Türk Sanat Müziği Tercihinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

	N	S.T.	O.S.	U	z	p
Cinsiyet						
Kız	406	135901,00	334,73			
Erkek	321	128727,00	401,02	53280,000	-	,000
					4,517	

Tablo 9'dan anlaşıldığı üzere cinsiyet açısından öğrencilerin Türk Sanat Müziği dinleme durumları karşılaştırıldığında farklılık gösterdiği gözlemlenmektedir. Erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha fazla Türk Sanat Müziği dinlediği görülmektedir.

Ortaöğretim öğrencilerinin Türk Sanat Müziği dinleme tercihlerinin okul türü, ekonomik durum, sınıf düzeyi açısından anlamlı biçimde bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için toplanan veriler üzerinden Kruskall Wallis testi yapılmıştır.

Okul türü değişkenine göre Tablo 10'da öğrencilerin Türk Sanat Müziği dinleme durumları farklılık göstermektedir. Farklılığın hangi okul türünden kaynaklandığını bulmak için Mann-Whitney U testi ile ikili karşılaştırmalar yapılmıştır. Yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda ise;

- Anadolu Lisesi ile Fen Lisesi öğrencileri arasında fark olduğu görülmektedir. Fen Lisesinde Türk Sanat Müziğinin Anadolu Lisesine göre daha çok dinlendiği tespit edilmiştir.
- Anadolu Lisesi ile Çok Programlı Lise öğrencileri arasında da fark olduğu görülmektedir. Çok Programlı Lisede Türk Sanat Müziğinin Anadolu Lisesine göre daha çok dinlendiği tespit edilmiştir.
- Fen Lisesi ile İmam Hatip Lisesi arasında da farklılık olduğu gözlenmiştir ve İmam Hatip Lisesinde Türk Sanat Müziğinin Fen Lisesine göre daha çok dinlendiği gözlemlenmiştir.

➤ Fen lisesi ile Çok Programlı Lise arasında da farklılık olduğu gözlenmiştir ve Çok Programlı Lisede Türk Sanat Müziğinin daha çok dinlendiği gözlemlenmiştir.

Tablo 10’da ekonomik durum değişkenine ilişkin sonuçlar incelendiğinde ekonomik durumlarına göre öğrencilerin Türk Sanat Müziği dinleme durumları farklılık göstermediği anlaşılmaktadır.

Tablo 10’da elde edilen bulgular sınıf düzeyi değişkeni açısından değerlendirildiğinde öğrencilerin Türk sanat müziği dinleme durumlarının farklılık göstermediği görülmektedir.

Tablo 10. Türk Sanat Müziği Tercihinin Okul Türü, Ekonomik Durum, Sınıf Düzeyine Göre Karşılaştırılması

	N	S.O.	X ²	Sd	P	Fark
Okul Türü						
Anadolu Lisesi	222	323,41				
Fen Lisesi	151	340,76				3>1
İmam Hatip Lisesi	167	384,87	24,772	3	,000	4>1 3>2
Çok Programlı Lise	187	412,31				4>2
Toplam	727					
Ekonomik Durum						
Çok Kötü	10	364,60				
Kötü	12	350,79				
Orta	384	361,36	0,235	4	,994	
İyi	301	367,55				
Çok İyi	20	368,98				
Toplam	727					
Sınıf						
9. sınıf	279	367,09				
10. sınıf	159	362,22				
11. Sınıf	114	352,49	0,553	3	,907	
12. Sınıf	175	368,19				
Toplam	727					

Ortaöğretim öğrencilerinin Arabesk-Fantezi müziği tercihlerinin cinsiyete göre anlamlı biçimde bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için toplanan veriler üzerinden Mann Whitney U testi yapılmıştır.

Tablo 11. Arabesk-Fantezi Müzik Tercihinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

	N	S.T.	O.S.	U	z	p
Cinsiyet						
Kız	406	132969,50	327,51			
Erkek	321	131658,50	410,15	50348,500	-	,000
					5,453	

Tablo 11’de görüldüğü gibi cinsiyete değişkeni bakımından öğrencilerin Arabesk-Fantezi müziği dinleme durumları farklılık göstermektedir. Buna göre çalışma grubundaki erkek öğrencilerin kız öğrencilere kıyasla Arabesk-Fantezi türünü daha fazla dinledikleri görülmektedir.

Ortaöğretim öğrencilerinin Arabesk-Fantezi müziği dinleme tercihlerinin okul türü, ekonomik durum, sınıf düzeyi açısından anlamlı biçimde bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için toplanan veriler üzerinden Kruskal Wallis testi yapılmıştır. Yapılan test sonuçlarından elde edilen bulgular Tablo 12’de gösterilmiştir. Buna göre;

Okul türü değişkeni ile çalışma grubunun Arabesk-Fantezi müziği dinleme durumları arasında farklılık olduğu görülmektedir.

Farklılığın hangi okul türünden kaynaklandığını bulmak için Mann-Whitney U testi ile ikili karşılaştırmalar yapılmıştır. Yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda ise;

➤ Anadolu Lisesi ile Fen Lisesi öğrencileri arasında fark olduğu görülmektedir. Fen Lisesi öğrencilerinin Anadolu Lisesindeki öğrencilere kıyasla Arabesk-Fantezi Müzik türünü dinlemeyi daha çok tercih ettikleri tespit edilmiştir.

➤ Anadolu Lisesi ile İmam Hatip Lisesi öğrencileri arasında da fark olduğu görülmektedir. İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin Anadolu Lisesindeki öğrencilere göre Arabesk-Fantezi Müzik türünü dinlemeyi daha çok tercih ettikleri tespit edilmiştir.

➤ Anadolu Lisesi ile Çok Programlı Lise öğrencileri arasında da farklılık olduğu gözlenmiştir ve Çok Programlı Lisedeki öğrencilerce

Arabesk-Fantezi türünün Anadolu Lisesindeki öğrencilere kıyasla daha çok dinlenildiği gözlemlenmiştir.

➤ Fen Lisesi ile Çok Programlı Lise öğrencileri arasında da farklılık olduğu gözlenmiştir ve Çok Programlı Lise öğrencilerinin Arabesk-Fantezi türünü daha çok dinledikleri gözlemlenmiştir.

Bulgular ekonomik durum değişkeni açısından değerlendirildiğinde öğrencilerin Arabesk-Fantezi müziği dinleme durumlarının farklılık göstermediği anlaşılmaktadır.

Sınıf düzeyi değişkeni açısından da öğrencilerin arabesk fantezi müziği dinleme durumlarının farklılık göstermediği ifade edilebilir.

Tablo 12. Arabesk-Fantezi Müzik Tercihinin Okul Türü, Ekonomik Durum, Sınıf Düzeyine Göre Karşılaştırılması

	N	S.O.	X ²	sd	P	Fark
Okul Türü						
Anadolu Lisesi	222	305,69				2>1
Fen Lisesi	151	355,10				3>1
İmam Hatip Lisesi	167	400,11	32,770	3	,000	4>1
Çok Programlı Lise	187	408,16				4>2
Toplam	727					
Ekonomik Durum						
Çok Kötü	10	404,05				
Kötü	12	297,58				
Orta	384	369,88	3,205	4	,524	
İyi	301	355,36				
Çok İyi	20	400,90				
Toplam	727					
Sınıf						
9. sınıf	279	373,44				
10. sınıf	159	343,12				
11. Sınıf	114	360,84	2,466	3	,481	
12. Sınıf	175	369,98				
Toplam	727					

Ortaöğretim öğrencilerinin Türkçe Pop Müzik tercihlerinin cinsiyete göre anlamlı biçimde bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için toplanan veriler üzerinden Mann Whitney U testi yapılmıştır.

Tablo 13. Türk Pop Müzik Tercihinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

	N	S.T.	O.S.	U	z	p
Cinsiyet						
Kız	406	165790,00	408,35			
Erkek	321	98838,00	307,91	47157,000	-	,000
					6,607	

Tablo 13’de görüldüğü üzere cinsiyet değişkeni açısından öğrencilerin Türkçe Pop Müzik dinleme durumları farklılık göstermektedir. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha fazla Türkçe Pop Müzik dinlemeyi tercih ettiği görülmektedir.

Ortaöğretim öğrencilerinin Türkçe Pop Müzik dinleme tercihlerinin okul türü, ekonomik durum, sınıf düzeyi değişkeni açısından anlamlı biçimde bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için toplanan veriler üzerinden Kruskal Wallis testi yapılmıştır. Yapılan test sonucunda elde edilen bulgular Tablo 14’te gösterilmiştir. Buna göre;

Okul türü değişkenine göre öğrencilerin Türkçe Pop Müzik dinleme durumlarının farklılık göstermediği gözlemlenmektedir.

Ekonomik durum değişkenine göre ise öğrencilerin Türkçe Pop Müzik dinleme durumları farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır.

Farklılığın hangi ekonomik durumdan kaynaklandığını bulmak için Mann-Whitney U testi ile ikili karşılaştırmalar yapılmıştır. Yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda ise;

- Ekonomik durumu orta düzeyde olan öğrenciler ile ekonomik durumu iyi olan öğrenciler arasında fark olduğu görülmektedir. Ekonomik durumu iyi olan öğrencilerin ekonomik durumu orta düzeyde olan öğrencilere göre daha çok Türkçe Pop Müzik dinlemeyi tercih ettikleri görülmektedir.

Sınıf düzeyi değişkenine göre ise öğrencilerin Türkçe Pop Müzik dinleme durumlarının farklılık göstermediği görülmektedir.

Tablo 14. Türk Pop Müzik Tercihinin Okul Türü, Ekonomik Durum, Sınıf Düzeyine Göre Karşılaştırılması

	N	S.O.	X ²	sd	P
Okul Türü					
Anadolu Lisesi	222	338,25			
Fen Lisesi	151	355,50			
İmam Hatip Lisesi	167	389,75	7,428	3	,059
Çok Programlı Lise	187	378,44			
Toplam	727				
Ekonomik Durum					
Çok Kötü	10	367,30			
Kötü	12	306,50			
Orta	384	340,26	13,397	4	,009 4>3
İyi	301	393,96			
Çok İyi	20	401,90			
Toplam	727				
Sınıf					
9. sınıf	279	377,68			
10. sınıf	159	356,15			
11. Sınıf	114	362,71	2,311	3	,510
12. Sınıf	175	350,15			
Toplam	727				

Ortaöğretim öğrencilerinin Rock-Anadolu Rock Müzik tercihlerinin cinsiyete göre anlamlı biçimde bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için toplanan veriler üzerinden Mann Whitney U testi yapılmıştır.

Tablo 15. Rock-Anadolu Rock Müzik Tercihinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

	N	S.T.	O.S.	U	z	p
Cinsiyet						
Kız	406	154961,50	381,68			
Erkek	321	109666,50	341,64	57985,500	-	,007
					2,695	

Tablo 15'ten de anlaşıldığı üzere cinsiyet değişkenine göre öğrencilerin Rock-Anadolu Rock Müzik dinleme durumları farklılık göstermektedir. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha fazla Rock-Anadolu Rock Müzik dinlemeyi tercih ettiği görülmektedir.

Ortaöğretim öğrencilerinin Rock-Anadolu Rock müzik dinleme tercihlerinin okul türü, ekonomik durum, sınıf düzeyi açısından anlamlı bir biçimde farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için toplanan veriler üzerinden Kruskal Wallis

testi yapılmıştır. Yapılan test sonuçlarından elde edilen bulgular Tablo 16’da gösterilmiştir. Buna göre;

Okul türü değişkenine göre Tablo 16’da görüldüğü gibi öğrencilerin Rock-Anadolu Rock dinleme durumları farklılık göstermektedir.

Farklılığın hangi okul türünden kaynaklandığını bulmak için Mann-Whitney U testi ile ikili karşılaştırmalar yapılmıştır. Yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda ise;

➤ Anadolu Lisesi ile Fen Lisesi öğrencileri arasında fark olduğu görülmektedir. Fen Lisesi öğrencilerinin, Anadolu Lisesindekilere kıyasla daha çok Rock Müzik dinlemeyi tercih ettiği tespit edilmiştir.

➤ Fen Lisesi ile İmam Hatip Lisesi öğrencileri arasında da fark olduğu görülmektedir. Fen Lisesindeki öğrencilerin İmam Hatip Lisesindeki öğrencilere göre Rock-Anadolu Rock müziğini daha çok dinlediği tespit edilmiştir.

➤ Fen Lisesi ile Çok Programlı Lise arasında da farklılık olduğu gözlenmiştir. Fen lisesin öğrencilerinin Rock-Anadolu Rock müziğini daha çok dinledikleri gözlemlenmiştir.

Tablo 16’ya bakıldığında ekonomik durum değişkenine göre öğrencilerin Rock-Anadolu Rock müzik dinleme durumları arasında farklılık olmadığı anlaşılmaktadır.

Tablo 16’dan da anlaşıldığı gibi sınıf düzeyi değişkenine göre öğrencilerin Rock-Anadolu Rock müzik dinleme durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Tablo 16. Rock-Anadolu Rock Müzik Tercihinin Okul Türü, Ekonomik Durum, Sınıf Düzeyine Göre Karşılaştırılması

	N	S.O.	X ²	sd	P	Fark
Okul Türü						
Anadolu Lisesi	222	343,90				
Fen Lisesi	151	404,20				
İmam Hatip Lisesi	167	358,46	8,629	3	,035	2>1
Çok Programlı Lise	187	360,35				2>3
Toplam	727					2>4
Ekonomik Durum						
Çok Kötü	10	326,25				
Kötü	12	344,42				
Orta	384	344,70	9,462	4	,051	
İyi	301	390,56				
Çok İyi	20	365,55				
Toplam	727					
Sınıf						
9. sınıf	279	369,59				
10. sınıf	159	375,81				
11. Sınıf	114	357,12	1,934	3	,586	
12. Sınıf	175	348,84				
Toplam	727					

Ortaöğretim öğrencilerinin Klâsik Batı Müziği tercihlerinin cinsiyete göre anlamlı biçimde bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için toplanan veriler üzerinden Mann Whitney U testi yapılmıştır.

Tablo 17. Klâsik Batı Müziği Tercihinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

	N	S.T.	O.S.	U	z	p
Cinsiyet						
Kız	406	148885,50	366,71			
Erkek	321	115742,50	360,57	64061,500	-,438	,661

Tablo 17'ye bakıldığında cinsiyet değişkeni ile öğrencilerin Klâsik Batı Müziği dinleme durumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir.

Ortaöğretim öğrencilerinin Klâsik Batı Müziği dinleme tercihlerinin okul türü, ekonomik durum, sınıf düzeyi açısından anlamlı biçimde bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için toplanan veriler üzerinden Kruskal Wallis testi

yapılmıştır. Yapılan test sonuçlarından elde edilen bulgular Tablo 18’de gösterilmiştir. Buna göre;

Okul türü değişkeni açısından öğrencilerin Klâsik Batı Müziği dinleme durumlarının farklılık göstermediği görülmektedir.

Ekonomik durum değişkeni açısından öğrencilerin Klâsik Batı Müziği dinleme durumlarının farklılık göstermediği anlaşılmaktadır.

Sınıf düzeyi değişkenine açısından da öğrencilerin Klâsik Batı Müziği dinleme durumlarının farklılık göstermediği ifade edilebilir.

Tablo 18. Klâsik Batı Müziği Tercihinin Okul türü, Ekonomik Durum, Sınıf Düzeyine Göre Karşılaştırılması

	N	S.O.	X ²	sd	P
Okul Türü					
Anadolu Lisesi	222	349,05			
Fen Lisesi	151	390,42			
İmam Hatip Lisesi	167	355,74	4,798	3	,187
Çok Programlı Lise	187	367,80			
Toplam	727				
Ekonomik Durum					
Çok Kötü	10	266,00			
Kötü	12	312,79			
Orta	384	362,48	5,009	4	,286
İyi	301	368,16			
Çok İyi	20	410,35			
Toplam	727				
Sınıf					
9. sınıf	279	373,27			
10. sınıf	159	368,84			
11. Sınıf	114	323,80	6,255	3	,100
12. Sınıf	175	371,00			
Toplam	727				

Ortaöğretim öğrencilerinin Yabancı Pop Müzik tercihlerinin cinsiyete göre anlamlı biçimde bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için toplanan veriler üzerinden Mann Whitney U testi yapılmıştır.

Tablo 19. Yabancı Pop Müzik Tercihinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

	N	S.T.	O.S.	U	z	p
Cinsiyet						
Kız	406	154356,50	380,19			
Erkek	321	110271,50	343,52	58590,500	-	,016
					2,418	

Tablo 19’da görüldüğü gibi cinsiyet değişkenine göre öğrencilerin Yabancı Pop Müzik dinleme durumları farklılık göstermektedir. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha fazla Yabancı Pop Müzik dinlediği görülmektedir.

Ortaöğretim öğrencilerinin Yabancı Pop Müzik dinleme tercihlerinin okul türü, ekonomik durum, bulunduğu sınıf açısından anlamlı biçimde bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için toplanan veriler üzerinden Kruskal Wallis testi yapılmıştır. Yapılan test sonuçlarından elde edilen bulgular Tablo 20’de gösterilmiştir. Buna göre;

Okul türü değişkeni ile öğrencilerin Yabancı Pop Müzik dinleme durumları arasında anlamlı bir farklılık olduğu anlaşılmaktadır.

Farklılığın hangi okul türünden kaynaklandığını bulmak için ikili karşılaştırmalar yapılır. İkili karşılaştırmalar Mann-Whitney U testi ile yapılmıştır. Yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda ise;

➤ Anadolu Lisesi ile Fen Lisesi öğrencileri arasında fark olduğu görülmektedir. Fen Lisesindeki öğrencilerin, Anadolu Lisesindeki öğrencilere göre daha çok Yabancı Pop Müzik dinlediği tespit edilmiştir.

➤ Fen Lisesi ile İmam Hatip Lisesi öğrencileri arasında da fark olduğu görülmektedir. Fen Lisesinde, İmam Hatip Lisesine göre daha çok Yabancı Pop Müzik dinlendiği tespit edilmiştir.

➤ Fen Lisesi ile Çok Programlı Lise arasında da olduğu gözlenmiştir ve Fen Lisesinde Yabancı Pop Müziğin daha çok dinlendiği gözlemlenmiştir.

Ekonomik durum değişkenine göre Tablo 20’ye bakıldığında öğrencilerin Yabancı Pop Müzik dinleme durumları arasında farklılık bulunmaktadır.

Farklılığın hangi ekonomik durumdan kaynaklandığını bulmak için Mann-Whitney U testi ile ikili karşılaştırmalar yapılmıştır. Yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda ise;

➤ Ekonomik durumu çok kötü olan öğrenciler ile ekonomik durumu iyi olanlar arasında fark olduğu görülmektedir. Ekonomik durumu iyi olan öğrenciler ekonomik durumu çok kötü olanlara göre Yabancı Pop Müzik türünü daha çok dinlemektedir.

➤ Ekonomik durumu kötü olan öğrencilerle ekonomik durumu iyi olanlar arasında fark olduğu görülmektedir. Ekonomik durumu iyi olan öğrenciler, ekonomik durumu kötü olanlara göre Yabancı Pop Müzik türünü daha çok dinlemektedir.

Tablo 20’de öğrencilerin sınıf düzeyi değişkeni ile Yabancı Pop Müzik dinleme durumları arasında herhangi bir önem düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmadığı gözlemlenmektedir.

Tablo 20. Yabancı Pop Müzik Tercihinin Okul Türü, Ekonomik Durum, Sınıf Düzeyine Göre Karşılaştırılması

	N	S.O.	X ²	sd	P	Fark
Okul Türü						
Anadolu Lisesi	222	350,85				
Fen Lisesi	151	413,40				2>1
İmam Hatip Lisesi	167	338,60	12,495	3	,006	2>3
Çok Programlı Lise	187	362,41				2>4
Toplam	727					
Ekonomik Durum						
Çok Kötü	10	250,90				
Kötü	12	321,00				4>1
Orta	384	344,67	13,868	4	,008	4>2
İyi	301	394,38				
Çok İyi	20	360,15				
Toplam	727					
Sınıf						
9. sınıf	279	383,59				
10. sınıf	159	355,86				
11. Sınıf	114	345,64	4,382	3	,223	
12. Sınıf	175	352,13				
Toplam	727					

3.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine (Ortaöğretim öğrencilerinin okulda-okul dışında müziksel etkinliklere katılma sıklıkları ne düzeydedir?) Yönelik Bulgular ve Yorumlar

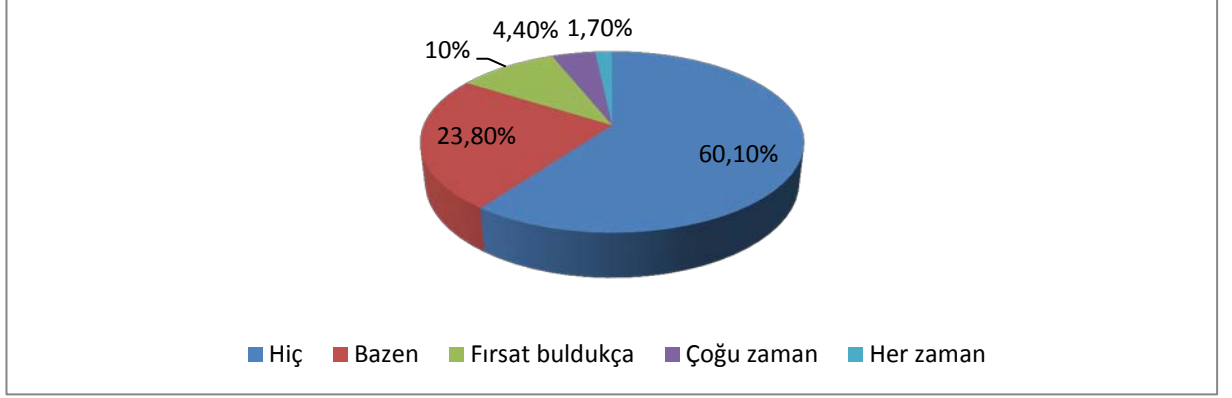
Araştırmanın bu bölümünde çalışma grubundaki öğrencilerin okulda ya da okul dışındaki koro, konser, dinleti vb. müziksel etkinliklere ne sıklıkta katıldıklarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Çalışma grubunun “Okulda-Okul dışında müziksel etkinliklere ne sıklıkta katılırsınız?” sorusuna verdikleri yanıtlara ilişkin dağılım Tablo 21’de gösterilmiştir.

Tablo 21. Ortaöğretim Öğrencilerinin Okulda-Okul Dışında Müziksel Etkinliklere Katılma Durumları

	<i>f</i>	%
Hiç	437	60,1
Bazen	173	23,8
Fırsat buldukça	73	10,0
Çoğu zaman	32	4,4
Her zaman	12	1,7
<i>Toplam</i>	<i>727</i>	<i>100</i>

Tablo 21’de çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin yarısından fazlasının okulda-okul dışında koro çalışması, konser, dinleti vb. müziksel etkinliklere hiç katılmadığı gözlemlenmektedir.

Grafik 13. Ortaöğretim Öğrencilerinin Okulda-Okul Dışında Müziksel Etkinliklere Katılma Durumları

Grafik 13'te çalışma grubunun Okulda-Okul Dışında Müziksel Etkinliklere katılma durumuna göre dağılımı yüzde değerleri ile gösterilmiştir. Buna göre müziksel etkinliklere katılanların çalışma grubunun çok küçük bir kısmını oluşturmakta olduğu anlaşılmaktadır. Genç bireylerin okulda ya da okul dışındaki müziksel etkinliklere katılmaları onların müzik kültürlerinin gelişmesine olanak sağlamanın yanı sıra sosyal yaşamlarını renklendirerek bireysel gelişimlerine önemli katkılar da sağlayacağından bu tür etkinliklere katılmaları konusunda teşvik edilmelerinin son derece önemli olduğu söylenebilir.

3.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine (Ortaöğretim Öğrencilerinin Müzik Dinleme Tercihlerini Etkileyen Etkenler Nelerdir?) Yönelik Bulgular ve Yorumlar

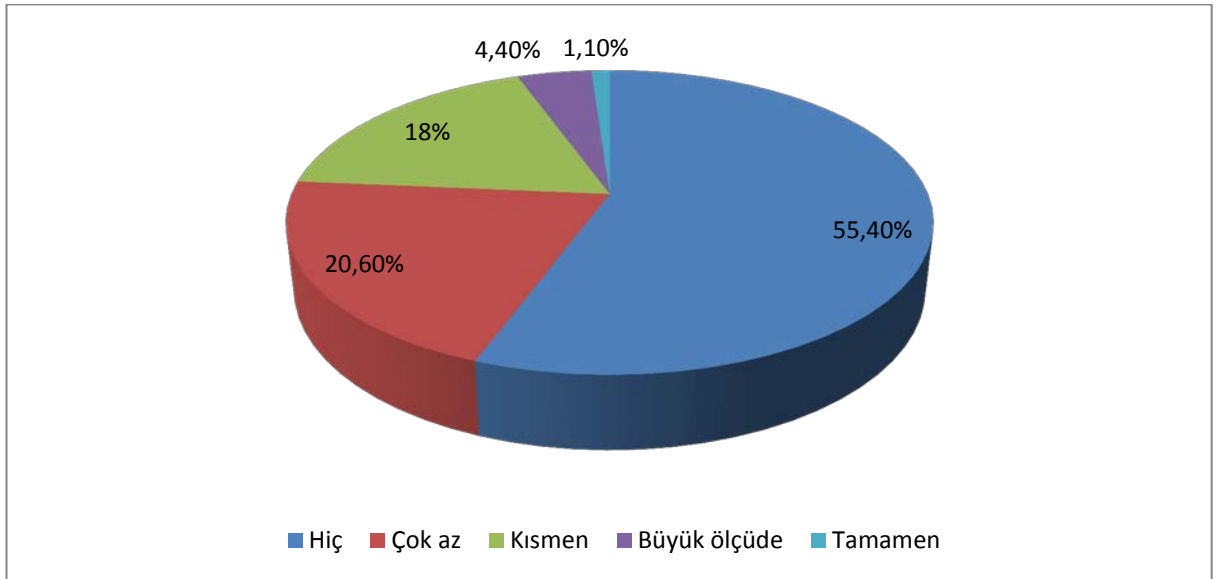
Araştırmanın bu bölümünde çalışma grubundaki öğrencilerin müzik tercihleri konusunda ailelerinden, arkadaş çevrelerinden, kitle iletişim araçlarından ve okulda aldıkları müzik derslerinden etkilenme durumlarına ilişkin bulgular göz önünde bulundurularak yorumlanmaya çalışılmıştır.

Çalışma grubunun “Dinlemeyi tercih ettiğiniz müzik türü konusunda aileniz tercihlerinizi ne ölçüde etkiler?” sorusuna verdikleri yanıtlara ilişkin dağılım Tablo 22’de gösterilmiştir.

Tablo 22. Ortaöğretim Öğrencilerinin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türü Konusunda Ailelerinden Etkilenme Durumları

	<i>f</i>	<i>%</i>
Hiç	403	55,4
Çok az	150	20,6
Kısmen	131	18,0
Büyük ölçüde	32	4,4
Tamamen	11	1,5
<i>Toplam</i>	<i>727</i>	<i>100</i>

Tablo 22'ye göre çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin yarısından fazlası dinlemeyi tercih ettikleri müzik türü konusunda ailelerinden etkilenmemektedirler. Ulutürk (2008) ve Doğan (2008)'in çalışmalarındaki benzer nitelikli sorularda öğrencilerin, müzik tercihleri konusunda ailelerinden önemli ölçüde etkilendikleri görülmekte, bu bağlamda yapılan araştırmadan elde edilen bulgular ile Ulutürk (2008) ve Doğan (2008)'in çalışmalarının bulgularının farklı sonuçlar ortaya koyduğu anlaşılmaktadır.

Grafik 14. Ortaöğretim Öğrencilerinin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türü Konusunda Ailelerinden Etkilenme Durumları

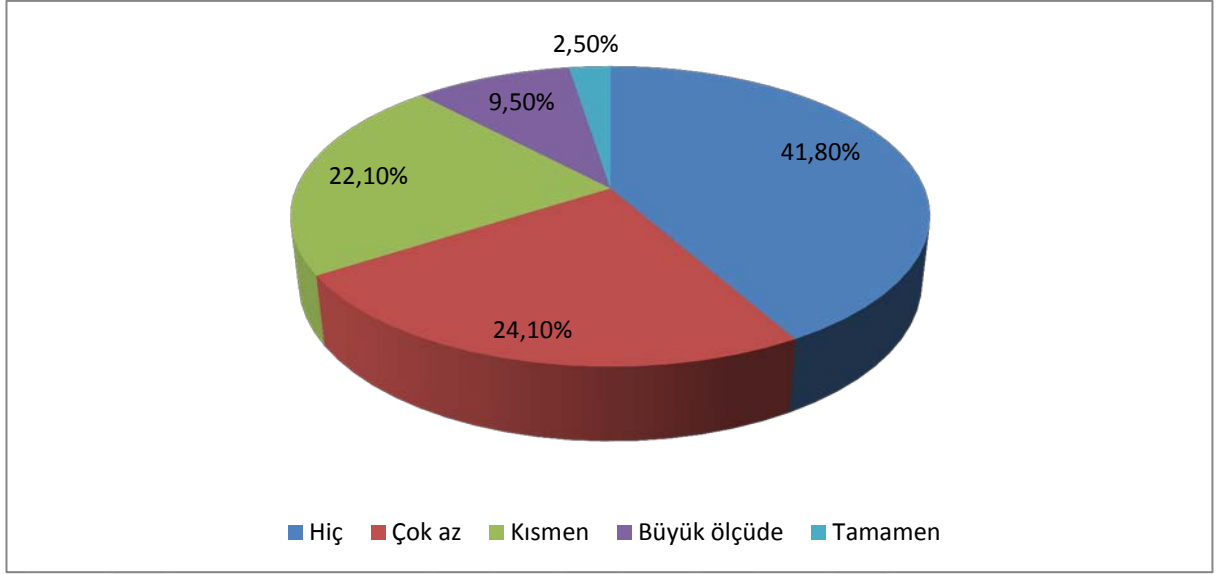
Grafik 14'te çalışma grubunun Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türü Konusunda Ailelerinden Etkilenme durumuna göre dağılımı yüzde değerleri ile gösterilmiştir. Bulgular çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin müzik tercihleri konusunda ailelerinin etkisinin çok az olduğunu göstermektedir. Ulutürk (2008) ve Altay (2009)'ın çalışmalarındaki benzer nitelikteki sorunun bulgularına göre çalışma gruplarının müzik tercihleri konusunda ailelerinin dinledikleri müzik türlerinden önemli ölçüde etkilendiklerini ifade ettikleri gözlemlenmektedir. Yapılan çalışmanın bulguları ile Ulutürk (2008) ve Altay (2009)'ın çalışmalarında ulaşılmış oldukları bulguların farklılıklar gösterdiği anlaşılmaktadır.

Çalışma grubunun “Dinlemeyi tercih ettiğiniz müzik türü konusunda arkadaş çevreniz tercihlerinizi ne ölçüde etkiler?” sorusuna verdikleri yanıtlara ilişkin dağılım Tablo 23'te gösterilmiştir.

Tablo 23. Ortaöğretim Öğrencilerinin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türü Konusunda Arkadaş Çevrelerinden Etkilenme Durumları

	<i>f</i>	%
Hiç	304	41,8
Çok az	175	24,1
Kısmen	161	22,1
Büyük ölçüde	69	9,5
Tamamen	18	2,5
<i>Toplam</i>	<i>727</i>	<i>100</i>

Tablo 23 incelendiğinde çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin büyük çoğunluğunun müzik tercihleri konusunda arkadaş çevrelerinden hiç etkilenediklerini belirttikleri görülmektedir.

Grafik 15. Ortaöğretim Öğrencilerinin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türü Konusunda Arkadaş Çevrelerinden Etkilenme Durumları

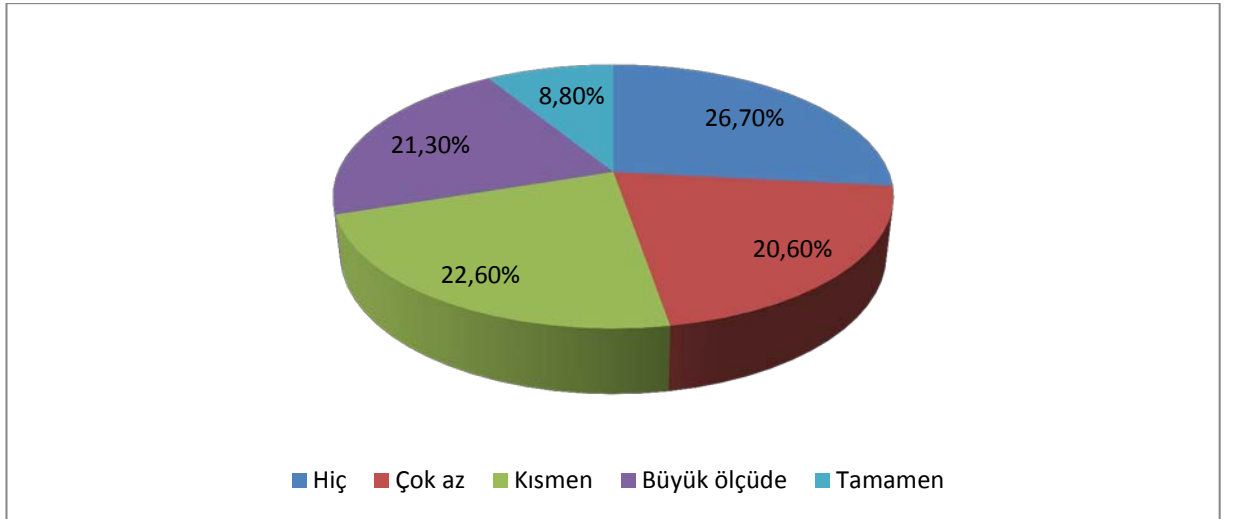
Grafik 15'te çalışma grubunun Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türü Konusunda Arkadaş Çevrelerinden etkilene durumuna göre dağılımı yüzde değerleri ile gösterilmiştir. Buna göre çalışma grubunun çok büyük bir kısmını oluşturanların müzik tercihleri konusunda arkadaş çevrelerinden hiç etkilendiklerini, çalışma grubunu oluşturanların %24'lük bir bölümü çok az, %22'lik bir bölümü ise kısmen etkilendiklerini ifade etmektedirler. Buna göre çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin arkadaş çevrelerinden ailelerine göre daha fazla etkilendiklerini söylemek mümkündür. Kamalı ve Temiz (2017) yaptıkları çalışmada çalışma grubunun müziksel beğenilerinin arkadaşlarıyla kısmen benzediği, Ulutürk (2008)'ün çalışmasında ise çalışma grubunun müzik tercihleri konusunda arkadaş çevrelerinden büyük ölçüde etkilendikleri gözlemlenmektedir.

Araştırmanın çalışma grubunun "Dinlemeyi tercih ettiğiniz müzik türü konusunda kitle iletişim araçları tercihlerinizi ne ölçüde etkiler?" sorusuna verdikleri yanıtlara ilişkin dağılım Tablo 24'te gösterilmiştir.

Tablo 24. Ortaöğretim Öğrencilerinin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türü Konusunda Kitle İletişim Araçlarından Etkilenme Durumları

	<i>f</i>	<i>%</i>
Hiç	194	26,7
Çok az	150	20,6
Kısmen	164	22,6
Büyük ölçüde	155	21,3
Tamamen	64	8,8
<i>Toplam</i>	<i>727</i>	<i>100</i>

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin müzik tercihleri konusunda kitle iletişim araçlarından ne ölçüde etkilendikleri ile ilgili olarak sorulan soruya büyük çoğunluğu hiç etkilenmediklerini belirtirken, çok az, kısmen ve büyük ölçüde etkilendiklerinin ifade edenlerin ise birbirine yakın oranlarda olduğu, çok az bir kısmının ise müzik tercihleri konusunda kitle iletişim araçlarından tamamen etkilendikleri yönünde görüşler belirttikleri anlaşılmaktadır.

Grafik 16. Ortaöğretim Öğrencilerinin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türü Konusunda Kitle İletişim Araçlarından Etkilenme Durumları

Grafik 16'da çalışma grubunun Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türü Konusunda Kitle İletişim Araçlarından etkillenme durumuna göre dağılımı yüzde değerleri ile gösterilmiştir. Buna göre müzik tercihleri konusunda kitle iletişim

araçlarından hiç etkilenmediklerini ifade edenlerin çoğunlukta olduğunu söylemek mümkündür. Çalışma grubunda çok az, kısmen ve büyük ölçüde etkilendiklerini ifade edenlerin oranlarının ise birbirine yakın olduğu gözlemlenmektedir. Bu durumda çalışma grubundaki öğrencilerin çoğunluğu müzik tercihleri konusunda kitle iletişim araçlarından etkilenmediklerini söylese de yaklaşık %73 oranındaki bölümünü oluşturanların çeşitli ölçülerde kitle iletişim araçlarından etkilendiklerini belirttikleri gözlemlenmektedir. Araştırmada ulaşılan bulgular doğrultusunda kitle iletişim araçlarının bireylerin müzik tercihleri konusunda önemli ölçüde etkili olduğu anlaşılmaktadır.

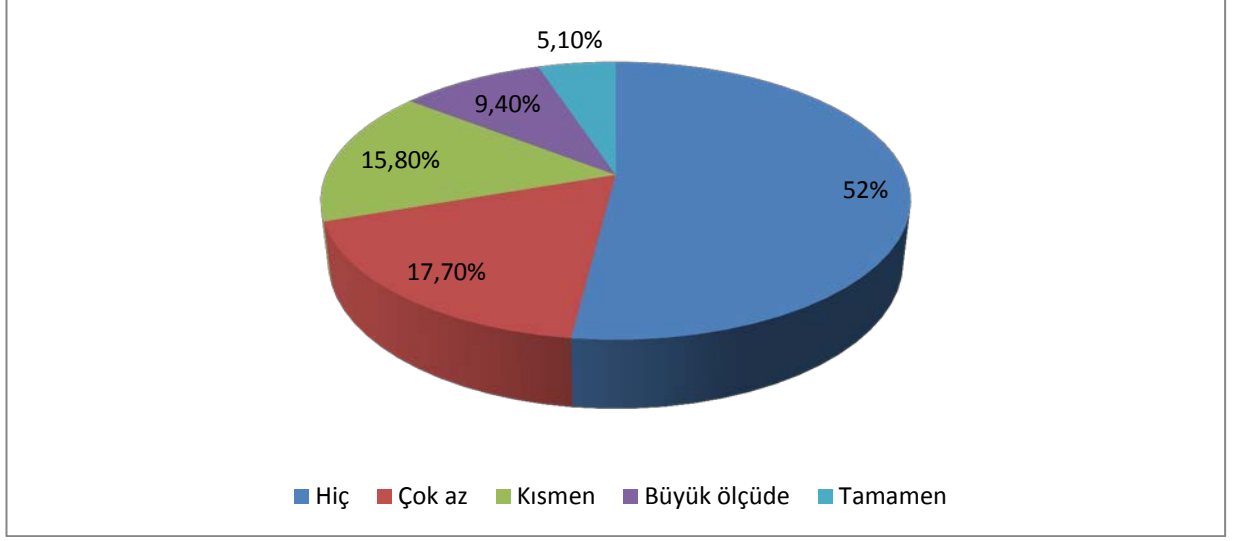
Göksel (2013) ve Altay (2009)'ın yapmış olduğu çalışmalarda benzer nitelikli sorularda çalışma grubunun müzik tercihleri konusunda kitle iletişim araçlarından büyük ölçüde etkilendiklerini ifade ettikleri gözlemlenmektedir. Bu bağlamda Göksel (2013) ve Altay (2009)'ın araştırmalarında ulaştıkları bulgularla yapılan araştırma bulgularının farklı sonuçlar ortaya koyduğunu söylemek mümkündür.

Araştırmanın çalışma grubunun “Dinlemeyi tercih ettiğiniz müzik türü konusunda okulda verilen müzik dersleri tercihlerinizi ne ölçüde etkiler?” sorusuna verdikleri yanıtlara ilişkin dağılım Tablo 25’te gösterilmiştir.

Tablo 25. Ortaöğretim Öğrencilerinin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türü Konusunda Okulda Verilen Müzik Derslerinden Etkilenme Durumları

	<i>f</i>	<i>%</i>
Hiç	378	52,0
Çok az	129	17,7
Kısmen	115	15,8
Büyük ölçüde	68	9,4
Tamamen	37	5,1
<i>Toplam</i>	<i>727</i>	<i>100</i>

Buna göre çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin yarısından fazlasının müzik tercihleri konusunda okulda verilen müzik eğitiminden hiç etkilenmedikleri görülmektedir.

Grafik 17. Ortaöğretim Öğrencilerinin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türü Konusunda Okulda Verilen Müzik Derslerinden Etkilenme Durumları

Grafik 17’de çalışma grubunun Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türü Konusunda Okulda Verilen Müzik Derslerinden etkilenme durumuna göre dağılımı yüzde değerleri ile gösterilmiştir. Çalışma grubunu oluşturanların yarısından fazlasının müzik tercihleri ile ilgili olarak okuldaki müzik derslerinden hiç etkilenmemeleri araştırmanın dikkat çekici bulgularındandır. Ulaşılan bulgular okulda işlenen müzik derslerinin öğrenciler açısından daha ilgi çekici ve nitelikli hale getirilmesinin, müzik dersleri ile ilgili yapılan planlamalarda öğrencilerin bireysel farklılıklarının göz önünde bulundurulmasının önemini ortaya koymaktadır. Doğan (2008)’in çalışmasındaki benzer nitelikli sorudan elde edilen bulgularda çalışma grubundaki öğrencilerin vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde okuldaki müzik derslerinden müzik tercihleri konusunda etkilendiklerini söyleyen öğrencilerin etkilenmediklerini söyleyen öğrencilerle aralarında müzik türleri bakımından farklılıklar olduğu anlaşılmakta ve bu bakımdan yapılan araştırmanın bulguları ile farklı sonuçlar ortaya koyduğu görülmektedir.

3.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine (Ortaöğretim Öğrencileri Müzik Dinlemek İçin En Çok Hangi Teknolojik Aracı Kullanmaktadır?) Yönelik Bulgular ve Yorumlar

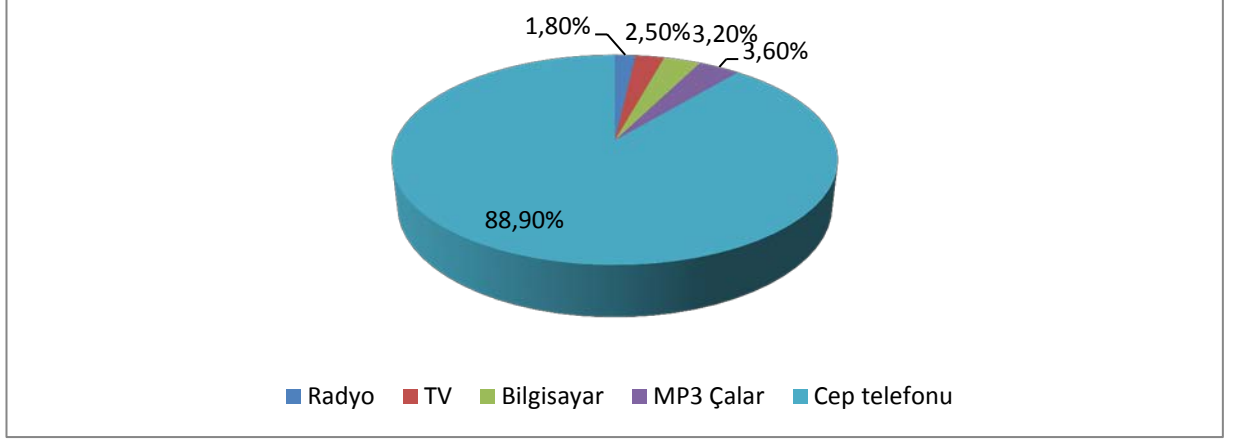
Araştırmanın bu bölümünde çalışma grubunun müzik dinlemek için hangi teknolojik araçları ne sıklıkta kullandıklarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Çalışma grubunun “Müzik dinlemek için en çok hangi teknolojik aracı kullanıyorsunuz?” sorusuna verdikleri yanıtlara ilişkin dağılım Tablo 26’da gösterilmiştir.

Tablo 26. Ortaöğretim Öğrencileri Müzik Dinlemek İçin En Çok Hangi Teknolojik Aracı Kullanmaktadır?

	<i>f</i>	%
Radyo	13	1,8
TV	18	2,5
Bilgisayar	23	3,2
MP3 Çalar	26	3,6
Cep telefonu	647	89,0
<i>Toplam</i>	<i>727</i>	<i>100</i>

Tablo 26’ya bakıldığında çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin çok büyük bir çoğunluğunun müzik dinleme aracı olarak cep telefonu kullandığı anlaşılmaktadır. Çalışma grubunun radyo, televizyon, bilgisayar ve mp3 çalar gibi araçları yok denecek kadar az kullanıyor olmaları ise diğer bir önemli husus olarak göze çarpmaktadır.

Grafik 18. Ortaöğretim Öğrencileri Müzik Dinlemek İçin En Çok Hangi Teknolojik Aracı Kullanmaktadır?

Grafik 18’de çalışma grubunun müzik dinlemek için kullandıkları teknolojik araçların dağılımı yüzde değerleri ile gösterilmiştir. Buna göre öğrencilerin sıklıkla kullandıkları cep telefonunun yaşamlarında önemli ölçüde etkileri olduğunu ve öğrencilerin diğer kitle iletişim araç-gereçlerini kullanma oranları göz önünde bulundurulduğunda teknolojiye çeşitlilikten yeterince faydalanmadıkları anlaşılmaktadır. Öte yandan gelişmekte olan cep telefonu teknolojisinin bireylerin yaşamına ne ölçüde etki ettiği konusunda önemli sonuçlar ortaya koymaktadır. Artık insanlar istedikleri zaman aralığında bir tuş ile dünyanın öteki ucundaki herhangi bir konu hakkında bilgi edinebilmektedirler. Bu durumun müzik dinleme alışkanlıkları üzerinde çok çeşitli etkileri olduğunu söylemek mümkündür. Teknolojik araçlar bir yandan dünyada üretilen müziklere ulaşma konusunda çok önemli faydalar sağlarken bir yandan da dinleyicileri popüler kültürün etkisi altına alarak müziksel yozlaşmalara da sebep olabilmektedir. Yazıcı ve İrven (2015), Soycan (2013) ve Kamalı ve Temiz (2017)’in çalışmalarındaki benzer nitelikli soruların bulgularında da çalışma gruplarının müzik dinlemek için en çok cep telefonu kullandıkları gözlemlenmektedir. Altay (2009)’ın çalışmasında ise çalışma grubunun ön çok mp3 çalar ve bilgisayar kullandıkları bulgularına yer verilmiştir. Buna göre teknolojik gelişmeler sonucunda kullanılan araç-gereçlerin de zamanla değiştiğini söylemek mümkündür.

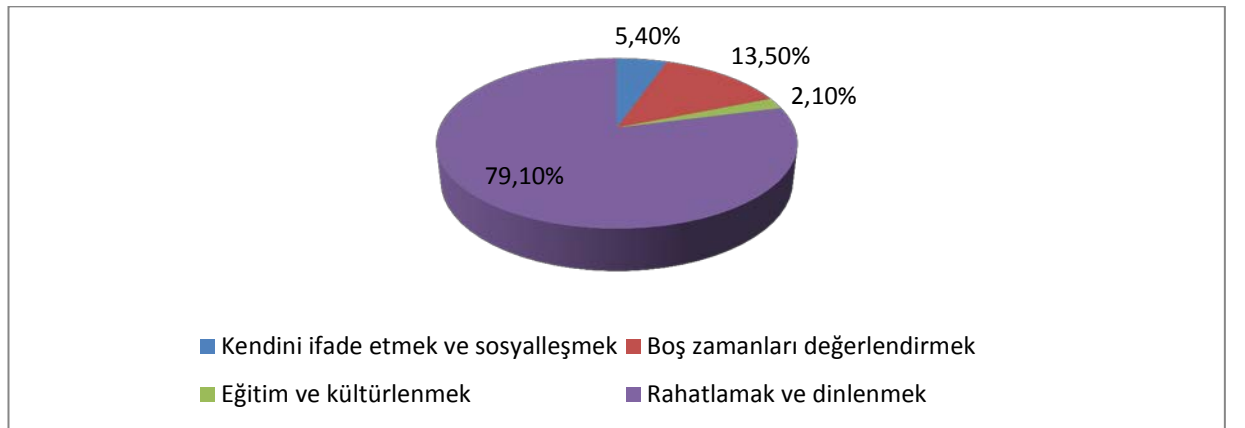
3.5. Araştırmanın Beşinci Alt Problemine (Ortaöğretim Öğrencileri En Çok Hangi Amaçla Müzik Dinlemektedir?) Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Çalışma grubunun “En çok hangi amaçla müzik dinlemektesiniz?” sorusuna verdikleri yanıtlara ilişkin dağılım Tablo 27’de gösterilmiştir.

Tablo 27. Ortaöğretim Öğrencileri En Çok Hangi Amaçla Müzik Dinlemektedir?

	<i>f</i>	%
Kendini ifade etmek ve sosyalleşmek	39	5,4
Boş zamanları değerlendirmek	98	13,5
Eğitim ve kültürlenmek	15	2,1
Rahatlamak ve dinlenmek	575	79,1
<i>Toplam</i>	<i>727</i>	<i>100</i>

Tablo 27’de çalışma grubunun çok büyük bir kısmının rahatlamak ve dinlenmek amacıyla müzik dinlediği görülmektedir. Çalışma grubunun müzik dinlerken eğitsel, kültürel ve sosyal amaçlar içerisinde olmadıkları gözlemlenmektedir.

Grafik 19. Ortaöğretim Öğrencileri En Çok Hangi Amaçla Müzik Dinlemektedir?

Grafik 19’da çalışma grubunun hangi amaçlarla müzik dinlediklerine ilişkin dağılım yüzde değerleri ile gösterilmiştir. Buna göre çalışma grubunun çok büyük bir

kısının rahatlamak-dinlenmek ve boş zamanlarını değerlendirmek için müzik dinlediklerini ifade ettikleri görülmektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde çalışma ile ilgili sonuçlar ve bu sonuçlar doğrultusunda öneriler sunulmuştur.

Araştırmanın sonucunda; erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği ve Arabesk-Fantezi müziği türlerini daha fazla tercih ettiği, kız öğrencilerin ise erkek öğrencilere göre Türkçe Pop, Rock-Anadolu Rock ve Yabancı Pop Müzik türlerini daha fazla tercih ettiği gözlemlenmiştir.

Öğrencilerin sınıf düzeyleri ile tercih ettikleri müzik türleri karşılaştırıldığında sınıf düzeylerinin öğrencilerin dinledikleri müzik türü konusunda herhangi bir farklılığa neden olmadığı gözlemlenmektedir.

Okul türlerine göre öğrencilerin müzik tercihleri karşılaştırıldığında Çok Programlı Lise öğrencilerinin Türk Halk Müziği türünü Anadolu ve Fen Lisesi öğrencilerine göre daha çok tercih ettiği, İmam Hatip Lisesi ve Çok Programlı Lise öğrencilerinin, Fen ve Anadolu Lisesi öğrencilerine göre Türk Sanat Müziğini daha fazla dinlemeyi tercih ettikleri gözlemlenmektedir. Çok Programlı Lisede Arabesk-Fantezi müzik türünün diğer üç okula kıyasla daha fazla dinlendiği, Fen Lisesinde ise Rock-Anadolu Rock ve Yabancı Pop müzik türlerinin diğer liselere oranla daha çok dinlendiği görülmektedir.

Öğrencilerin ekonomik durumları bakımından dinlemeyi tercih ettiği müzik türlerini karşılaştırdığımızda ise ekonomik durumu iyi olan öğrencilerin ekonomik durumu orta düzeyde olan öğrencilere göre Türkçe Pop Müzik dinlemeyi daha fazla tercih ettikleri görülmektedir. Bunun yanı sıra; ekonomik durumu iyi olan öğrencilerin ekonomik durumu çok kötü ve kötü durumda olanlara kıyasla Yabancı Pop Müzik dinlemeyi daha çok tercih ettikleri görülmektedir.

Tüm bu bulgular doğrultusunda; sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel yapı, cinsiyet, öğrenim görülen okul türü gibi araştırmanın konusunu oluşturan etkenlerin

bireylerin müzik türü konusundaki tercihlerinde etkili olduğunu söylemek pek de yanlış bir ifade sayılmaz. Bu bulgular doğrultusunda müzik öğretmenlerimizin ders plânlama süreçlerinde öğrenciler arasındaki bireysel farklılıkları göz önünde bulundurmaları gerektiğini ifade etmek mümkündür.

Öğrencilerin hangi müzik türlerini dinlemeyi tercih ettikleri konusunda vermiş oldukları bilgilere baktığımızda; THM, TSM ve Klâsik Batı Müziği gibi yüksek kültür ürünü müzik türlerine kıyasla Pop, Rock-Anadolu Rock ve Arabesk-Fantezi türündeki popüler kültür ögesi müzik türlerini daha fazla tercih ettikleri görülmektedir.

Gençlerimizin geniş bir kültürel dağarcığa sahip olmalarında dünyada üretilen gerek popüler gerekse diğer türdeki müzikleri dinlemelerinin, onlardan haberdar olmalarının yanı sıra kendi ait oldukları toplumun üretilip günümüze kadar sürdüre geldiği müzik türlerinden de haberdar olmalarının sağlanabilmesi son derecede önemlidir. Bir kültür ögesi olan müziğin gelecek kuşaklara aktarılması ve müzikal kültürümüzün devamlılığının sağlanması adına TSM ve THM gibi türlerin gençlerimizle tanıştırılması ve gençlerimizin bu müzik türlerini sevmeleri için gerekli çalışmaların yapılması hususunda eğitimcilere büyük sorumluluk düşmektedir. Birey ve toplum arasındaki etkileşim göz önünde bulundurulduğunda eğitim-öğretim yoluyla gençlere sağlanabilecek kazanımlar onların ait oldukları toplumun sahip olduğu kültürel zenginliklerin bilincine varabilmelerinde, gelecekte sosyal ve kültürel yönden gelişmiş, modern bir toplum haline gelebilmemizde önemli ölçüde etkili olacaktır.

Araştırmanın diğer önemli bulguları arasında öğrencilerin büyük çoğunluğunun dinlemeyi tercih ettikleri müzikler konusunda ailelerinden, arkadaş çevrelerinden, kitle iletişim araçlarından ve okulda verilen müzik derslerinden etkilenmediklerini, konser, dinleti, koro çalışması vb. müziksel etkinliklere katılmadıklarını ifade ettikleri görülmektedir.

Günümüzde eğitim-öğretim yaşamıyla öğrencilerin akademik, sosyal, kültürel ve sportif yönden en üst düzeyde donanıma ve birikime sahip olabilmesini sağlanması gerekirken; iyi bir liseye, iyi bir üniversiteye yerleşebilmek ve daha sonra iyi bir iş bulabilmek umuduyla bireylerin birbiriyle yarıştığı bir sıralama yarışına

evrilmiş durumdadır. Bu yüzden beden eğitimi, resim ve müzik gibi yerleştirme sınavlarında yeri olmayan, kredi notu az olan kültürel, sanatsal ve sportif dersler gerek okul idarecileri ve öğretmenler gerekse öğrenciler ve velileri tarafından hak ettiği ölçüde önemsenmemektedir. Müzik öğretmenlerimizin okulda işlenen müzik derslerini öğrenciler için daha cazip ve ilgi çekici hale getirmelerinin, öğrencilerin müziksel etkinliklere katılmalarını sağlayabilmek için öğrenci merkezli yapılandırıcı eğitim modellerinin uygulanmasının gerekliliğini gözler önüne sermektedir. Öte yandan okul müfredatlarında yer alan müziksel etkinliklerin gençlerimizi yoğun çalışma tempolarından ve stresten kısa bir süreliğine de olsa uzaklaşmalarına, onların zihnen yenilenmelerine olanak tanıdığı da göz ardı edilmemelidir. Zihnen sağlıklı, sosyal bağları kuvvetli, ait olduğu toplumun kültürel hazinesinin bilincinde bireyler yetiştirmenin, toplumsal ve kültürel varlığımızın geleceği açısından önemi unutulmamalıdır.

Öğrencilerin büyük çoğunluğunun hangi amaçlarla müzik dinledikleri ile ilgili olarak sorulan soruya “dinlenmek ve rahatlamak amacıyla” müzik dinlemeyi tercih ettikleri yanıtını verdiklerini görmekteyiz.

Gençlerin dinlemeyi tercih ettikleri müziklerin, onların kişilik gelişimi üzerinde olumlu olduğu kadar olumsuz etkilerinin de olabileceğini unutmamak gerekmektedir. Ders planlarında yer alan şarkılardaki sözlerin içerdiği konular öğrencilerin psiko-sosyal ve bilişsel yönlerinin gelişimine de olanak tanımakta, öğrenme sürecinin eğlenceli ve etkili bir şekilde işlenmesini mümkün kılmaktadır. Müziğin duyguları ifade etmede, duyguları biçimlendirmede ve yönlendirmede etkili bir araç olduğundan hareketle; gençlerimizi zihinlerini dinlendirecek, onları ergenlik döneminin ve okul yaşamının getirmiş olduğu stresten, sıkıntılı ruhsal durumlardan bir nebze olsun uzaklaştıracak ve duygularını ifade edebileceği nitelikte kaliteli müzik türlerine yönlendirmenin gerekliliğinden söz edebiliriz. Ayrıca diğer tüm dersler gibi müzik dersi de öğrencilerin sahip oldukları yeteneklerin farkına varabilmelerinde ve yetenekleri doğrultusunda mesleki kariyerleri ile ilgili seçimler yapabilmelerinde önemli işlevlere sahiptir. Müzik alanında yetenekli öğrenciler, öğretmenleri tarafından tespit edilerek bu alanda kendilerini geliştirmeleri hatta müziği meslek edinmeleri konusunda yönlendirilebilmelidirler.

Bu çalışmanın bazı kısıtlılıkları bulunmaktadır. Çalışmanın 2016-2017 eğitim-öğretim yılını kapsamaması, uygulanan anketin Zara ilçesinde bulunan dört okulu kapsamaması çalışmanın kısıtlılıkları olarak değerlendirilebilir. Dolayısıyla, çalışmada ulaşılan sonuçların Zara ilçesi genelinde yorumlanmaması gerekliliği unutulmamalıdır. Gelecek çalışmalarda müzik tercihlerinin belirlenmesine yönelik yapılacak anketlerin kapsamı genişletilebilir ve farklı analiz yöntemleri kullanılarak konu daha detaylı olarak incelenebilir, farklı bölgesel niteliklere sahip evrenlerin karşılaştırılmasıyla çalışma daha geniş kapsamlı hale getirilebilir.

KAYNAKÇA

- Akkaya, Ayhan ve ÇELİK, Fehmiye (2006). “Aranjmandan Anadolu Popa Türkiye’de 1960’lı ve 70’li Yıllar”, 60’lardan 70’lere 45’lik Şarkılar, Ankara: Bgst Yayınları.
- Albayrak, Umut (2015). “Müzik Beğenisinde Kültürel Sermaye ve Kültürel Elitizm: Kıbrıs Örneği”, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Müzik Bilimleri Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir.
- Alço, Pınar (2011). “Film Müziğinin Psikolojik Yöntemle İncelenmesi”, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya.
- Altay, Emin (2009). “Yozgat İlindeki İlköğretim Düzeyi Öğrencilerinin Müzik Profillerinin İncelenmesi”, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.
- Altınölçek, Haşmet (1998). “Bir İletişim Aracı Olarak Müzik ve Müzikle Tedavi Yöntemleri”, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Eskişehir.
- Angı, Çiğdem Eda (2012). “Lise Öğrencilerinin Demografik Özellikleri İle Dinledikleri Müzik Türleri Arasındaki İlişki”, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara.
- Aydın, Yılmaz (2011). “Türk Beşleri”, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Aydoğan, Salih (1990). “Orta Öğretim Kurumlarında Müzik Öğretimi ve Sorunları”, Birinci Müzik Kongresi-Bildiriler, Türk Eğitim Derneği Yayınları, Ankara: Set Ofset Matbaacılık Ltd. Şti.
- Biber Öz, Nesrin (2001). “İnsanın Kültürel Gelişiminde Müzik Eğitiminin Önemi”, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt:14/Sayı:1, s. 101-106.
- Biricik, Elçin Değer (2007). “İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Müzikal Bilgi Düzeyi ile Müzikal Beğenileri Arasındaki İlişki”, Marmara Üniversitesi Eğitim

Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Birol, K. Bülent (2002). “*Toplumsal Yapılanmayla Kültürel ve Müziksel Gelişim Arasındaki İlişki*”. Türkiye’de Müzik Sempozyumu, Ankara: Sevda Cenap And Vakfı Yayınları, s.419-423.

Birol, K. Bülent (2003). “*Cumhuriyetimizin 80.Yılında Müzik*”, Cumhuriyetimizin 80.Yılında Müzik Sempozyumu, Malatya: Öncü Basımevi.

Budak, Ogün Atilla (2006). “*Türk Müziğinin Kökeni-Gelişimi*”, Ankara: Phoenix Yayınları.

Bulut, Damla (2011). “İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Müzik Profillerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi”, *e-Journal of New World Sciences Academy*, Vol: 6/No: 4, s. 412-426.

Can, Cihat ve Levendoğlu, Oya (2003). “Geleneksel Türk Sanat Müziği Terminolojisinde Çok Kültürlü Unsurlar”, *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt: 22/Sayı: 3, s. 239-245.

Cevizci, Ahmet (2011). “*Felsefe Sözlüğü*”, İstanbul: Say Yayınları.

Çiçek, Sabahattin (2000). “*İlköğretimde Müzik*”, Bursa: Ezgi Yayınevi.

Çoban, Adnan (2005). “*Müzik Terapi*”, İstanbul: Timaş Yayınları.

Demirtaş, Halil Ozan ve KÖSE, Hüsnüye Seval (2018). “Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Türlerine İlgileri Üzerine Bir İnceleme”, *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, C: 18/S: 3, s. 1378-1403.

Dilmener, Naim (2003). “*Bak Bir Varmış Bir Yokmuş*”, İstanbul: İletişim Yayınları.

Doğan, Haydar (2008). “*İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin Müzik Türü Tercihlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi*”, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Folklor ve Müzikoloji Anabilim Dalı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.

Düzbastılar, Meltem (2017). “Müzik eğitiminin müzikal tercihler üzerine etkisi”, *International Journal of Social Sciences and Education Research Online*, <http://dergipark.gov.tr/ijsser> Cilt: 3/Sayı: 5, s. 1485-1493.

- Edman, Irwin (1991). “*Sanat ve İnsan-Estetiğe Giriş*”, Çev. Turhan Oğuzkan, Batı Klasikleri, İstanbul: MEB Yayınları.
- Ercan, Hazel ve Barış Akgül, Dolunay (2016). “Klasik Batı Müziği Eğitimi Veren Devlet Konservatuvarı Müzik Lisans Öğrencilerinin Müzikal Beğenileri ve Müzik Dinleme Alışkanlıklarının İncelenmesi”, *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt: 16/Sayı: İpekyolu Özel Sayısı, s. 2255-2268.
- Erol, Ayhan (2005). “*Popüler Müziği Anlamak, Kültürel Kimlik Bağlamında Popüler Müzikte Anlam*”, İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Gel, H. Y., (1994), “Sanat Eğitimi ve Yaratıcılık”, *Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Yayınları-9*, İstanbul: Demet Yayıncılık.
- Gökay, Melek ve Demir, Ahmet (2006). “Farklı Eğitim Seviyelerinde Estetik Beğeni”, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S: 16, s. 313-325.
- Göksel, Remziye Ezgi (2013). “*İlköğretim 2. Kademe Öğrencilerinin Farklı Müzik Türlerine İlişkin Tercihlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi Kars İli Örneği*”, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bölümü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Günay, Edip (2006). “*Müzik Sosyolojisi: Sosyolojiden Müzik Kültürüne Bir Bakış*”, İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Gürdal, Dursun (2010). “*Cumhuriyet Sonrası Kültürel Kurumsallaşma ve Türk Halk Müziğine Etkileri*”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Hatay, Levent (2011). “*Üniversite Akademik Çevresinin Klâsik Müzik İle İlgi Beğeni Tutumları ve Akademik Alanları Arasındaki İlişki*”, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik ve Sahne Sanatları Ana Bilim Dalı Müzik Bilimi Yüksek Lisans Programı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Işık, Caner ve EROL, Nuran (2002). “*Arabeskin Anlam Dünyası*”, İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

- Kaçmaz, Derya (2017) “Müzik Tercihlerine İlişkin Kuramsal Bir İnceleme”, *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, Cilt: 7/Sayı: 15, s. 141-152.
- Kamalı, Ceren ve TEMİZ, Ebru (2017). “Ortaokul Öğrencilerinin Müzik Tercihlerinin Ve Bu Tercihleri Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi”, *Fine Arts (NWSAFA)*, Cilt: 12/Sayı: 4, s. 280-298.
- Kaplan, Ayten (2005). “*Kültürel Müzikoloji*”, İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Karasar, Niyazi (2012). “*Bilimsel Araştırma Yöntemi*”, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kayhan, Kerem (2011). “*Üniversite Öğrencilerinin Klâsik Müzik İle İlgili Beğeni Tutumları*”, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik ve Sahne Sanatları Ana Bilim Dalı Müzik Bilimi Yüksek Lisans Programı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Koç, Cumhuriyet (2015). “*Popüler Müzik Kültürünün Lise Gençliğine Etkileri Kocaeli İli/İzmit İlçesi Örneği*”, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Musikisi Bölümü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Konuksever, Seden (2016). “*Üniversite Öğrencilerinin Batı ve Türk Müziğine Yönelik Betimleyici Sözel Davranışları ve Beğenileri*”, On Dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Samsun.
- Kulaksızoğlu, Adnan (2001). “*Ergenlik Psikolojisi*”, İstanbul: Remzi Kitabevi Yayınları.
- Kuyucu, Mehtap Melda (2010). “*Ortaöğretimde Öğrenim Gören Öğrencilerin Türk Sanat Müziğine Yaklaşımı*”, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Lull, James (2000). “*Popüler Müzik ve İletişim*”, İstanbul: Çivi Yazıları.
- Mimaroğlu, İlhan (1999). “*Müzik Tarihi*”, İstanbul: Varlık Yayınları.
- Noyan, Hasan (2012). “*Müzik Dersinin Müzik Beğenisine Göre İlköğretim Öğrencileri Üzerindeki Olumlu Olumsuz Etkilerinin Araştırılması*”,

Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Öğretmenliği Programı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sivas.

Nurlu, Muammer ve Gülden, Bahadır (2017), “Kültür Aktarımı Çerçevesinde Ortaokul Öğrencilerinin Türk ve Yabancı Müziklere Bakışının İncelenmesi”, *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 7/Sayı:1, s. 9-24.

Orhan Yıldırım, Şebnem (2003). “Okul Servis Araçlarında Dinlenildiği Belirlenen Müzik Türlerinin Ergenlerin Depresyon ve Kaygı Düzeyine Etkileri”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı, Ankara.

Özal Göncü, İlknur (2002). “4-6 Yaş Anaokulu Çocuklarına Uygulanan Müzik Eğitiminin Müziksel Ses ve İşitsel Algı Gelişimlerine Etkileri”, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Sağır, Adem ve Öztürk, Barış (2015). “Sosyolojik Bağlamda Müzik ve Kimlik: Karabük Üniversitesi Örneği”, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 8/Sayı: 12, s. 121-154.

Say, Ahmet (2001). “*Müziğin Kitabı*”, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Say, Ahmet (2008). “*Müzik Nedir, Nasıl Bir Sanattır?*”, İstanbul: Evrensel Basım Yayın.

Say, Fazıl (2002). “*Uçak Notları*”, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Selanik, Cavidan (1996). “*Müzik Sanatının Tarihsel Serüveni*”, Ankara: Doruk Yayıncılık.

Solmaz, Metin (1996). “*Türkiye’de Pop Müzik, Dünü ve Bugünü ile Bir İnfilak Masalı*”, İstanbul: Pan Yayıncılık.

Soycan, Merve (2013). “*Konya İli Ortaöğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Müziksel Beğenileri Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma*”, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.

- Tunalı, İsmail (1996). “*Estetik*”, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Uçan, Ali (2000). “*Geçmişten Günümüze Günümüzden Geleceğe Türk Müzik Kültürü*”, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, Ali (2005). “*İnsan ve Müzik İnsan ve Sanat Eğitimi*”, Ankara: Evrensel Müzik Evi.
- Uludağ, Süleyman (1992). “*İslam Açısından Musiki ve Sema*”, Bursa: Uludağ Yayınları.
- Ulutürk, Nihal (2008). “*Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türleri*”, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bolu.
- Uslu, Burcu ve Vural Göher Feyzan (2011). “Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı Öğrencileri ve Müzik Öğretmenlerinin Müziksel Beğenileri: Niğde İli Örneği”, *e-Journal of New World Sciences Academy Fine Arts*, Cilt:6/Sayı: 2, s. 250-260.
- Uslu Mustafa (2013). “Müzik Eğitimi Aracılığıyla Aynı Yaş Gruplarının Sosyo-kültürel Değişimlerinin ve Gelişimlerinin Sağlanması”, *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, Cilt: 3/Sayı: 8, s. 197-202.
- Yazıcı Tarkan ve İrven, Dilan (2015). “Mesleki Müzik Eğitimi Almakta Olan Üniversite Öğrencilerinin Müzik Tercihleri ve Beğenileri Üzerine Nicel Bir Araştırma” *Turkish Journal of Arts And Social Sciences (TJASS)*, 2015September, Cilt:1/Sayı: 1, s. 35-50.
- Yurga, Cemal (2002). “*Türkiye’de Popüler Müzikler*”, Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Yurga, Cemal (2005). “*Dünya Coğrafyasında Uluslararası Sanat Müziği Türleri*”, Ankara: Pegem Yayıncılık.

EKLER

EK 1. Müzik Tercihleri Anket Formu

ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİKSEL BEĞENİ VE TERCİHLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER YÖNÜNDE İNCELENMESİ (SİVAS/ZARA ÖRNEĞİ)

Sevgili Öğrenciler;

Bu anket, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Fakültesi Tezli Yüksek Lisans Programı Yüksek Lisans Tezi için, Sivas İli-Zara İlçesi'nde öğrenim gören ortaöğretim öğrencilerinin görüşleri doğrultusunda müzik tercihlerinin belirlenebilmesine yönelik gerekli verilerin elde edilebilmesi amacıyla oluşturulmuştur. Bu nedenle vereceğiniz yanıtlar bu araştırmanın doğru verilerle sonuca ulaşmasında önemli bir yer tutacaktır.

Yukarıda verilen açıklamalar doğrultusunda anketle ilgili vereceğiniz bilgilerin sadece bu araştırma için kullanılacağını, kişisel bilgilerinizin bir başka kişi ya da kuruma verilmeyeceğini belirterek, çalışmamıza yapacağınız katkılarınız için hepinize teşekkür ederim.

ANKET FORMU

- Öğrenim gördüğünüz okul türü nedir?
 Anadolu Lisesi Fen Lisesi İmam Hatip Lisesi Çok Programlı Lise
- Cinsiyetiniz?
 Kız Erkek
- Kaçıncı sınıftasınız?
 9 10 11 12
- Ekonomik durumunuz?
 Çok kötü Kötü Orta İyi Çok iyi

5. Ne sıklıkta müzik dinlersiniz?

Hiç Bazen Fırsat buldukça Çoğu zaman Her zaman

6. Ne sıklıkta Türk Halk Müziği dinlemektesiniz?

Hiç Bazen Fırsat buldukça Çoğu zaman Her zaman

7. Ne sıklıkta Türk Sanat Müziği dinlemektesiniz?

Hiç Bazen Fırsat buldukça Çoğu zaman Her zaman

8. Ne sıklıkta Arabesk-Fantezi müzik dinlemektesiniz?

Hiç Bazen Fırsat buldukça Çoğu zaman Her zaman

9. Ne sıklıkta Pop Müzik dinlemektesiniz?

Hiç Bazen Fırsat buldukça Çoğu zaman Her zaman

10. Ne sıklıkta Rock Müzik dinlemektesiniz?

Hiç Bazen Fırsat buldukça Çoğu zaman Her zaman

11. Ne sıklıkta Klasik Batı Müziği dinlemektesiniz?

Hiç Bazen Fırsat buldukça Çoğu zaman Her zaman

12. Ne sıklıkta Yabancı Pop Müzik dinlersiniz?

Hiç Bazen Fırsat buldukça Çoğu zaman Her zaman

13. Okulda – Okul dışında müzik ile ilgili koro çalışması, konser, dinleti vb. etkinliklere ne sıklıkta katılırsınız?

Hiç Bazen Fırsat buldukça Çoğu zaman Her zaman

14. Dinlemeyi tercih ettiğiniz müzik türü konusunda aileniz, tercihlerinizi ne ölçüde etkilemektedir?

Hiç Çok az Kısmen Büyük ölçüde Tamamen

15. Dinlemeyi tercih ettiğiniz müzik türü konusunda arkadaşlarınız, tercihlerinizi ne ölçüde etkilemektedir?

Hiç Çok az Kısmen Büyük ölçüde Tamamen

16. Dinlemeyi tercih ettiğiniz müzik türü konusunda kitle iletişim araçları, tercihlerinizi ne ölçüde etkilemektedir?

Hiç Çok az Kısmen Büyük ölçüde Tamamen

17. Okulda işlenen müzik dersleri, dinlemeyi tercih ettiğiniz müzik türleri konusunda sizi ne ölçüde etkilemektedir?

Hiç Çok az Kısmen Büyük ölçüde Tamamen

18. Müzik dinlemek için en çok hangi teknolojik aracı kullanıyorsunuz?

Radyo Televizyon Bilgisayar MP3 Çalar Cep Telefonu

19. En çok hangi amaçla müzik dinlemektesiniz?

- Kendini ifade etmek ve sosyalleşmek
- Boş zamanları değerlendirmek
- Eğitim ve kültürlenmek
- Rahatlamak – dinlenmek

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı: Uğur DOĞAN
Uyruğu: TC
Doğum Tarihi ve Yeri: 21.03.1987, Sarıyer/İstanbul
e-posta: doganugur@hotmail.com

EĞİTİM

Derece Yılı	Kurum	Mezuniyet
Lisans	İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuarı Temel Bilimler Bölümü	2010
Yüksek Lisans	Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Anabilim Dalı	2019

İŞ TECRÜBESİ

Tarih	Kurum	Görev
2014 Öğretmeni	Milli Eğitim Bakanlığı	Müzik

YABANCI DİL BİLGİSİ

Yabancı Dilin Adı	Puanı
İngilizce	YÖKDİL (55)